

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

Agencija za saradnju, edukaciju i razvoj

TRANSPARETNOST I PRAKSE LOKALNIH VLASTI PRI DODJELI JAVNIH PROSTORA, FINANSIRANJU I DRUGIM OBЛИCIMA SARADNJE SA OCD

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

SADRŽAJ

1.	Uvod	3
2.	Opis metodologije	4
3.	Objava podataka o OCD na zvaničnim WEB stranicama opština/gradova	7
4.	Sistematizacija radnog mesta „stručnog saradnika zaduženog za saradnju i koordinaciju djelovanja OCD – unutar lokalne uprave	9
5.	Evidencija svih javnih prostora u vlasništvu lokalne vlasti i dostupnost liste putem WEB	13
6.	Praksa propisivanja jasnih kriterija za dodjelu i način korištenja javnih prostora	22
7.	Objava javnih poziva za dodjelu i korištenje javnih prostra putem WEB opštine	24
8.	Objava javnih poziva za finansiranje lokalnih OCD putem WEB opštine/grada	26
9.	Praksa sufinansiranja međunarodnih projekata iz lokalnih budžeta	28
19.	Angažovanje volontera od strane opština/gradova tokom posljednjih godinu dana	30
11.	Zaključci i preporuke	33

UVOD

Često čujemo frazu „jačanje civilnog društva“ ili „izgradnja kapaciteta civilnog društva“. Da li je to proces koji je trebao biti davno završen u BiH? Ili je to proces koji je tek počeo? Projekat „Snažnim civilnim društvom za bolju BiH“, finansijski podržan od Evropske unije, a u sklopu kojeg je urađeno i ovo istraživanje, dijelom je pokušao odgovoriti na ova pitanja. Poenta je bila upravo ta - da je izgradnja civilnog društva proces koji ne prestaje, koji se svakim danom usavršava i poboljšava.

Sa jedne strane organizacije civilnog društva treba svakodnevno da uče, da stiču nova iskustva i grade kvalitetne kadrove, a sa druge predstavnici vlasti u BiH od državnog do nivoa lokalne zajednice treba da u tim istim organizacijama prepoznaju partnera koji teži da Bosna i Hercegovina bude zemlja vladavine prava, zemlja boljeg prosperiteta i ravноправna članica Evropske unije.

Jedan skup aktivnosti pomenutog projekta usmjeren je na unaprijeđenje perspektive održivosti OCD-a u BiH. S tim u vezi su i podaci koje iznosimo u ovom dokumentu, gdje smo istražili kako lokalne zajednice širom BiH vide ulogu organizacija civilnog društva u tim sredinama, tj. koliko afirmišu njihov rad kroz dodjeljivanje javnih prostora na korištenje, kako podržavaju mehanizam volontiranja, koliko je javan proces finansiranja projekata OCD, da li su spremne sufinansirati međunarodne projekte koje realizuju lokalne OCD, isl.

Ova pitanju jesu bitna za održivost rada organizacija civilnog društva, jer bi dobijanjem besplatnih javnih prostora (ili po vrlo pogodnim uslovima) na lokalnom nivou znatno bili smanjeni ključni operativni troškovi OCD-a, a više bi novca ostajalo za realizaciju konkretnih aktivnosti na terenu i ostvarenju pozitivnih promjena u određenoj lokalnoj sredini. Kada govorimo o volonterizmu, znamo da ukoliko bi OCD efikasnije iskoristile ovaj potencijal (ne samo mladih volontera, nego i invalidnih lica, te osoba treće dobi), iste bi mogle znatno smanjiti troškove ljudskih resursa. Istovremeno, zagovaramo da lokalne vlasti (ali i viši nivoi) prepoznaju značaj podsticanja angažovanja volontera, kao jednog društvenog pokreta koji između ostalog može smanjiti nezaposlenost među mladima.

Na kraju, dodajmo i to da nedostatak vlastitih resursa i neophodnost sufinansiranja projektnih aktivnosti spriječava većinu OCD-a da se prijavljuju za projekte u različitim finansijskim mehanizmima EU i drugih donatora, čime brojne inicijative kojima se moglo pomoći najranjivijim kategorijama stanovništva u BiH ostaju nerealizovane. I ovo je polje u kom lokalne vlasti kroz svoje budžete umnogome mogu pomoći OCD, na obostrano zadovoljstvo, u interesu svih građana.

METODOLOGIJA

Metodološki pristup istraživanju pri izradi dokumenta „Pregled stanja“, zasnovan je na dvije ključne faze – primarna istraživačka faza, u okviru koje su prikupljene neophodne informacije i materijali na osnovu upitnika i direktnih kontakata sa predstavnicima opština i gradova, te druge tzv. sekundarne analitičke faze. Najznačajniji izvor podataka za izradu ovog „Pregleda“ jesu zvanične informacije proizašle iz pismenih odgovora opština i gradova, tj. onih koje se nisu oglušile na zahtjeve za dostavom informacija, proslijeđenu urgenciju, te telefonske molbe da se dostave tražene informacije.

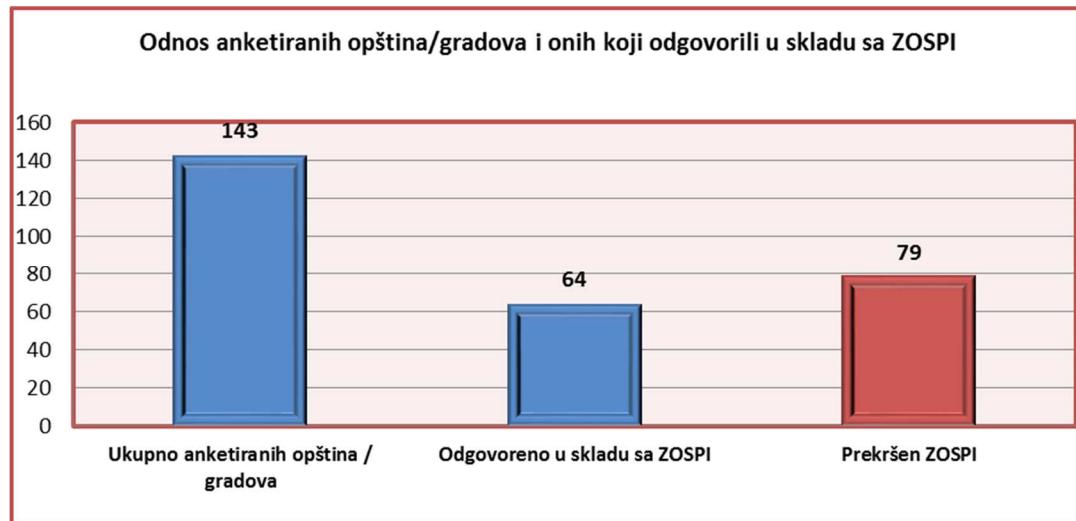
Govoreći preciznije o pomenutom upitniku, CCI se obratio na institucionalne adrese svih 143 opštine/grada u BiH. Cilj je bio da dobijemo što preciznije i objektivnije odgovore o tome koliko su transparentni podaci o lokalnim OCD na WEB stranicama opština/gradova; da li lokalne zajednice vode evidenciju o javnim prostorima kojima raspolažu i koliko su te prostorije dostupne OCD za korištenje; koliko su transparentni javni pozivi za finansiranje lokalnih OCD; te koliko lokalne vlasti uključuju volontere u svoje aktivnosti.

Upitnik se sastojao od 10 pitanja i nekoliko kontrolnih potpitanja, na osnovu kojih smo zaprimili čitav niz vrlo različitih odgovora. Pregled pitanja iz upitnika kakav je proslijeđen opštinama/gradovima dat je u nastavku.

1. Da li se na zvaničnom web sajtu općine nalaze podaci o organizacijama civilnog društva (OCD) koje aktivno djeluju na prostoru Vaše lokalne zajednice?
Ako ima, molimo Vas da nam napišete "link"?
2. Da li je unutar lokalne uprave sistematizovano radno mjesto stručnog saradnika (ili drugi naziv funkcije), zaduženog za saradnju i koordinaciju djelovanja organizacija civilnog društva?
Ako jeste, molimo Vas da navedete ime i prezime, te kontakt informacije zadužene osobe.
3. Da li postoji evidencija svih javnih prostora kojima općinska vlast raspolaže i da li je ta lista dostupna javnosti putem web sajta općine?
Ako jeste, molimo Vas da navedete "link")?
4. Koliko je trenutno na raspolaganju javnih prostora u vlasništvu općine, a koji broj njih je prazno?
5. Koliko organizacija civilnog društva/udruženja građana trenutno koristi javne prostore (uredski prostori), dodjeljenje na korištenje (besplatno ili u zakupu) od strane općine na (ne)određeno vrijeme?
Molimo Vas da navedete nazive nekih od organizacija civilnog društva koje trenutno koriste javne prostore u vlasništvu općine.
6. Da li su propisani jasni kriteriji za dodjelu i korištenje općinskih javnih prostora na korištenje trećim licima (OCD, sportska i druga udruženja...)?
7. Da li se i koliko često putem zvaničnog web sajta općine objavljaju javni pozivi za dodjeljivanje i korištenje javnih prostora?
Navedite druge načine kojima ovaj proces činite transparentnim (ukoliko postoje).
8. Da li se na zvaničnim web sajtu općine objavljaju pozivi za finansiranje projekata lokalnih OCD / udruženja građana, iz budžeta lokalne zajednice?
Navedite druge načine kojima ovaj proces činite transparentnim (ukoliko postoje).
9. Da li budžet općine predviđa stavku kroz koju bi lokalne OCD mogле tražiti sredstva za sufinansiranje projekata koje finansijski podržava međunarodna zajednica (EU projekti I drugi), a gdje se recimo kao uslov traži obezbjeđenje 5-10% sredstva od lokalne zajednice?

10. Koliko ste tokom 2019. godine i na kojim pozicijama unutar općinske uprave imali angažovanih volontera - angažovanih u skladu sa važećim Zakonom o volontiranju?

Dakle, od ukupno 143 opštine na čije adrese je Upitnik proslijeden, odgovori su u roku dostavljeni od njih 64, tj. 45%. Ipak, ovaj uzorak možemo smatrati reprezentativnim pošto sa jedne strane govorimo o 45% lokalnih zajednica iz BiH, a sa druge među onima koji su dostavili podatke nalaze se manje razvijene opštine, pa sve do većih gradova kakvi su Mostar, Tuzla, Banja Luka i drugi. Dodatni problem ovom istraživanju predstavljale su opštine i gradovi koje jesu dostavile odgovore, ali su isti bili nepotpuni i više su ličili na pokušaj da se izbjegne faktičko stanje nego da se jasno odgovori. U drugim slučajevima imali smo situacije da se upitanik oglušio na jedno ili dva pitanja, a na sva druga kvalitetno odgovorio.

U nastavku je spisak opština i gradova koji nisu dostavili tražene informacije, iako su iz CCI upozorenici više navrata (pa i kroz slanje Urgencije) kako na taj način grubo **krše važeće zakone o slobodi pristupa informacijama**.

To su:

1. Bihać	2. Goražde	3. Kupres	4. Srebrenica
5. Bileća	6. Gradačac	7. Kupres (RS)	8. Srebrenik
9. Kostajnica	10. Grude	11. Livno	12. Stari Grad
13. Novi Grad	14. Ilijaš	15. Maglaj	16. Stolac
17. Bratunac	18. Istočna Ilidža	19. Modriča	20. Šekovići
21. Brčko	22. Istočni Drvar	23. Mrkonjić Grad	24. Šipovo
25. Breza	26. Istočni Mostar	27. Neum	28. Široki Brijeg
29. Bugojno	30. Istočni Stari Grad	31. Nevesinje	32. Teočak
33. Cazin	34. Istočno Novo Sarajevo	35. Novi Grad (Sarajevo)	36. Teslić
37. Čapljina	38. Istočno Sarajevo	39. Odžak	40. Tešanj
41. Čelić	42. Jablanica	43. Olovo	44. Trnovo (FBiH)
45. Derventa	46. Jajce	47. Osmaci	48. Usora
49. Doboј	50. Jezero	51. Oštra Luka	52. Ustiprača
53. Doboј Istok	54. Kakanj	55. Pale-Prača	56. Vareš

57. Domaljevac-Šamac	58. Kalesija	59. Posušje	60. Velika Kladuša
61. Drvar	62. Kiseljak	63. Ravno	64. Višegrad
65. Foča-Ustikolina	66. Ključ	67. Ribnik	68. Vlasenica
69. Fojnica	70. Konjic	71. Sapna	72. Žepče
73. Gacko	74. Kotor-Varoš	75. Kneževac	76. Živinice
77. Glamoč	78. Kreševo	79. Srbac	

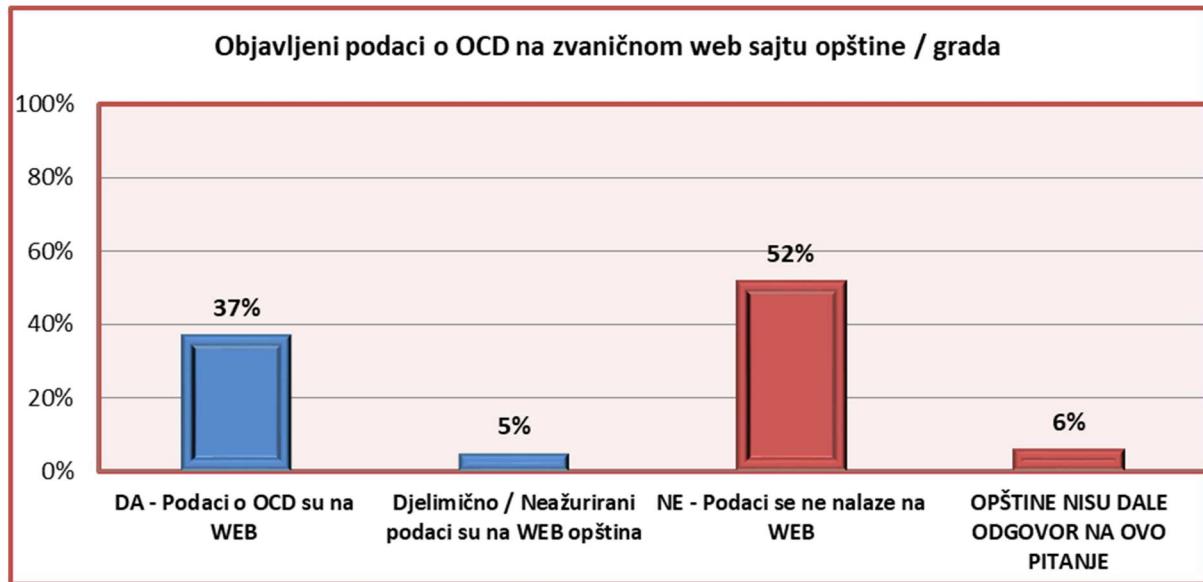
OBJAVA PODATAKA O OCD NA ZVANIČNIM WEB STRANICAMA OPŠTINA/GRADOVA

Istina je da ne postoji pravna obaveza jedinica lokalne samouprave da na svojim zvaničnim WEB stranicama predstave organizacije civilnog društva koje djeluju na nivou opštine ili grada.

Ipak, krenimo od činjenice da su organi lokalne samouprave i uprave, dužni da obezbijede da građani, pravna lica, organizacije civilnog društva, te druga zainteresovana lica i grupe u opštini/gradu budu blagovremeno informisani o svim pitanjima od značaja za njihov život i rad. Sa tim u vezi bitnim smatramo da se putem WEB sajta lokalne zajednice transparentno prikaže koje to OCD aktivno djeluju na tom prostoru. Istovremeno, ohrabrujemo OCD da ovo pitanje iniciraju kod zvaničnih službi u svojim zajednicama. Svim OCD treba biti u cilju da kontinuirano rade na unapređenju pravnog okvira za njihovo veće učešće u donošenju odluka na lokalnom nivou, kao i stvaranje podsticajnog ambijenta za bolju (partnersku) saradnju sa lokom vlasti.

Na početku našeg istraživanja željeli smo uvidjeti koliko opštine/gradovi u BiH daju na značaju djelovanju OCD, a kroz prizmu toga da li se na zvaničnom web sajtu općine/grada nalaze podaci o organizacijama civilnog društva (OCD) koje aktivno djeluju na prostoru te lokalne zajednice.

Podaci do kojih smo došli nažalost nisu ohrabrujući i ovo je polje na kom se u kratkom roku može unaprijediti saradnja lokalnih zajednica i OCD.

Na osnovu uzorka našeg istraživanja možemo zaključiti da 58% opština i gradova u BiH nema praksu da na službenim WEB stranicama objavljuje podatke o lokalnim OCD koje djeluju na području tih lokalnih zajednica.

Samo za 37% opština/gradova možemo reći kako imaju dobro uređen pregled, ažuriran i sa kontakt informacijama organizacija civilnog društva (Banja Luka, Mostar, Bijeljina, Gradiška, Gračanica, Novo Sarajevo, Prijedor, Prnjavor, Rudo, Travnik, Vogošća, Visoko, Lukavac, itd.).

Istovremeno 5% opština imaju određene preglede o OCD te lokalne zajednice, ali te informacije nisu ažurirane ili je dat pregled samo za dio OCD (primjeri su Čitluk, Donji Žabar, Donji Vakuf, Busovača...)

Neke od opština su isticale kako svi ti podaci imaju u nadležnom Odjeljenju, ali da do sada nije bila praksa da se objavljuju na WEB sajtu (Ugljevik, Vitez, Rogatica, Ilijadža, idr.).

Prenesimo još i stav iz Gradske uprave Zenica odakle poručuju kako u skladu sa članom 26. Zakona o udruženjima i fondacijama Federacije BiH¹, registar udruženja i fondacija ne vodi lokalna samouprava, te se zbog te činjenice na zvaničnom WEB sajtu grada ti podaci ne nalaze.

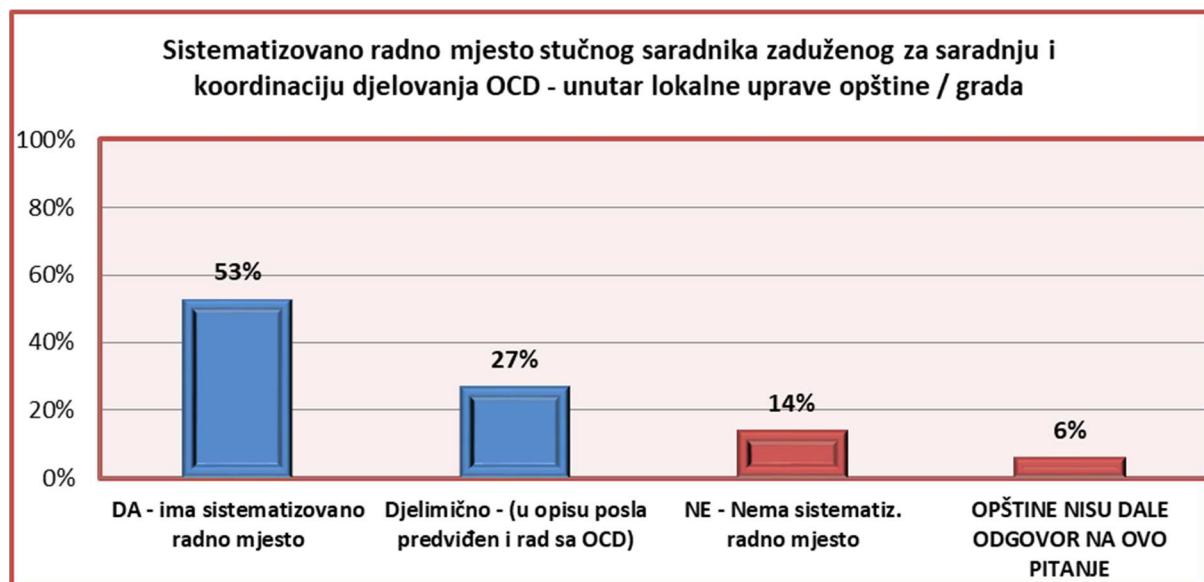
Iako je kroz ovakav odgovor pokušano dati određeno logično opravdanje za uočeni manjak pozitivne prakse, istina je da ne postoji bila kakva zakonska prepreka da Grad Zenica promoviše putem svog WEB sajta lokalne OCD. Primjer za to je Opština Travnik iz kog poručuju kako redovno preuzimaju podatke iz Kantonalnog registra OCD, kako bi ažurirali podatke o onima koji djeluju na području opštine Travnik.

¹ Član 26 (stav 2) kaže: „Registar udruženja vodi Federalno ministarstvo ako se statutom udruženja predviđi da će udruženje djelovati na području dva ili više kantona, a ako se statutom predviđi da će udruženje djelovati na području jednog kantona, registar udruženja će voditi kantonalni organ“.

SISTEMATIZACIJA RADNOG MJESTA STRUČNOG SARADNIKA ZADUŽENOG ZA SARADNJU I KOORDINACIJU DJELOVANJA OCD – UNUTAR LOKALNE UPRAVE OPŠTINE/GRADA

U nastavku istraživanja provjerili smo koliko je u BiH razvijena pozitivna praksa da se unutar lokalne uprave sistematizuje radno mjesto stručnog saradnika (ili drugi naziv funkcije), zaduženog za saradnju i koordinaciju djelovanja organizacija civilnog društva.

I prije ovog istraživanja, realizujući redovne aktivnosti, OCD su se mogle uvjeriti da priličan broj opština/gradova u BiH ima sistematizovano radno mjesto za saradnju sa OCD.

Dakle, u Bosni i Hercegovini 53% opština ima sistematizovano radno mjesto gdje se u nazivu radnog mjeseta jasno pominje odgovornost saradnje sa OCD ili NVO (primjera radi, stručni saradnik za rad sa mladima i NVO, samostalni stručni saradnik za udruženja građana, službenik za informisanje i NVO, itd...).

Istovremeno veliki procenat (27%) je onih opština u kojima uposlenik među više drugih stavki, u opisu poslova za koje je zadužen, ima navedeno i da je odgovoran za saradnju sa OCD. Upitna je efikasnost i količina posvećenosti takve osobe radu i djelovanju OCD, te spremnosti iste da sarađuje sa drugim OCD i međunarodnim organizacijama koje djeluju van matične opštine.

Još uvijek imamo 20% opština koje nemaju sistematizovano radno mjesto stručnog saradnika zaduženog za saradnju i koordinaciju djelovanja OCD, niti neku drugu radnu poziciju gdje se u opisu posla predviđa saradnja i koordinacija sa OCD. Preciznije, 14% opština je jasno reklo kako nemaju ovu poziciju sistematizovanu (Bos.Grahovo, Dobretići, Gornji Vakuf – Uskoplje, Han Pijesak, Kalinovik, Krupa na Uni...).

Neki ispitanici preskočili su odgovoriti na ovo pitanje (Hadžići, Prozor – Rama), dok su iz Opština Zavidovići i Sanski Most poručili kako je ovo jedna od informacija koja ne podliježe ZOSPI FBIH – što je apsolutno neprihvatljiv odgovor.

U nastavku objavljujemo kontakt informacije osoba koje su zadužene za rad sa OCD (posredno ili neposredno) iz opština/gradova koje su dostavile te podatke pokazujući visok nivo transparentnosti.

Banja Luka	Sistematisovano je radno mjesto „samostalni stručni saradnik za udruženja građana“ na koje je raspoređena Lana Matić, tel. 051 / 244 - 444, lok 718, e-mail lana.matic@banjaluka.rs.ba , s tim da i drugi saradnici u Odjeljenju koji su zaduženi za oblast kulture, nacionalnih manjina, soc. politike, izbjeglih i rasejenih lica, povratnika, turizma, u okviru definisanih poslova sarađuju i prate projekte / aktivnosti udruženja iz ovih oblasti. Takođe, u Odjeljenju za obrazovanje, zdravstvo, sport i omladinu referenti zaduženi za ove oblasti imaju definisane i poslove saradnje sa civilnim sektorima iz ovih oblasti.
Kozarska Dubica	Poslovi su najvećim dijelom sistematizovani u okviru Odjeka za društvene djelatnosti. Kontakt osoba je Slobodan Premasunac, tel. 052 / 425 – 232.
Gradiška	U odjeljenju za društvene djelatnosti sistematizovano je mjesto „šef odsjeka za omladinu, sport, kulturu i NVO“. Kontakt osoba je Ivan Radenović, tel. 051 / 810 - 363.
Bosanska Krupa	Unutar lokalne uprave sistematizovano je radno mjesto „stručni saradnik za rad sa mladima i nevladinim organizacijama“. Kontakt osoba je Sanela Keranović, tel. 037 / 961 - 460.
Šamac	Sistematisovano je radno mjesto zaduženo za saradnju sa OCD, u Službi za društvene djelatnosti i poslove civilne zaštite. Kontakt osoba je Sabahudin Hasanović, tel. 064 / 440 - 8022
Busovača	U Službi za opštu upravu, društvene djelatnosti i boračko-invalidsku zaštitu sistematizovano je radno mjesto „viši referent za vanprivredne djelatnosti i mjesne zajednice“, koji između ostalog sarađuje sa OCD, a na koje je raspoređen Nijaz Begovic, tel. 030 / 733 – 833; e-mail: nijaz.begovic@gmail.com .
Čajniče	Sistematisovano je radno mjesto „samostalnog stručnog saradnika“ koji između ostalog radi poslove vezane za saradnju i koordinaciju sa OCD sa područja opštine. To je Mirko Živković dipl.ecc, Kontakt tel je 058 / 315 - 404. E-mail: mirko.zivkovic@opstinačajnice.rs.ba .
Čelinac	Za saradnju i koordinaciju rada sa OCD zadužen je „samostalni službeni saradnik za društvene djelatnosti“, Miroslav Vučić, tel. 051 / 553 – 047.
Doboj Jug	Sistematisovano je radno mjesto „službenik za informisanje i nevladin sektor“, a to je Alen Aličić, e-mail alen.alicic@dobojjug.ba tel. 061 / 704 – 951.
Donji Vakuf	U okviru Službe za društvene djelatnosti, opću upravu i civilnu zaštitu, sistematizovano je radno mjesto „viši stručni saradnik za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, mlade i NVO“. Trenutno je mjesto nepotpunjeno, a do poune Pomoćnik načelnika za ovu oblast je Nermina Mlinarić.
Donji Žabar	U Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta u opštinskoj upravi opštine Donji Žabar saradnja sa udruženjima građana je sistematizovana za savjetnika načelnika opštine. Savjetnik načelnika opštine je Pantelić Jovo, kontakt telefon 066 / 712 - 289.
Foča	Nema sistematizovano radno mjesto samo za ove poslove, ali u opisu poslova dodato je za troje službenika da, pored drugih poslova vrše i saradnju i koordinaciju sa OCD: Sonja Pavlović , Aleksandar Stanić i Igor Ćurčić, u Odjeljenju za privredu i društvene djelatnosti; tel.058/213-450
Iliđa	U okviru Službe za obrazovanje, kulturu, sport i informisanje, poslove stručnog savjetnika za rad sa mladima i NVO obavlja Amra Bojičić, kontakt 033 / 775 - 720.
Kladanj	Kontakt odoba za rad sa OCD je Merisa Mujkić, dipl.pravnik 035 / 628 – 479.
Laktaši	U Odsjeku za društvene djelatnosti sistematizovano je radno mjesto „viši stručni saradnik za omladinu i nevladin sektor“. Kontakt osoba je Goran Seksen, e-mail: goran.seksen@laktasi.net .
Lopare	U Odjeljenju za privredu i društvene djelatnosti sistematizovano je radno mjesto „samostalni stručni saradnik za društveni razvoj i NVO“, Dragana Janjić, tel. 055 / 650 – 176, lok. 119.
Lukavac	U okviru Službe za upravu, društvene djelatnosti, mlade i boračko-invalidsku zastitu, Odsjek za nevladin sektor i sport, sistematizovana su dva radna mesta za rad sa OCD i to „šef Odsjeka za nevladin sektor i sport“ i „viši referent za nevladin sektor i sport“. Za rad sa OCD zadužen je šef Odsjeka za nevladin sektor i sport , Adi Dautović, tel. 035 / 366 - 738.
Milići	Službenik zadužen za poslove sa NVO i udruženjima građana, kao i poslove saradnje sa mladima i sa svim relevantnim partnerima omladinske politike je Mirjana Todorović, tel. 056 745-521, e-mail mirjanat.opmilici@gmail.com .

<u>Mostar</u>	Još od 2004. godine u Gradskoj upravi Grada Mostara, u sklopu Odjela za društvene djelatnosti, Službe za odgoj obrazovanje, mlade i sport, sistematizovana su dva radna mesta predviđena za saradnju sa nevladinim organizacijama i pitanja mladih. Poslove oba radna mesta faktički obavlja gospoda Sabina Memić (tel. 061 / 814 - 856. Email: sabina.memic@mostar.ba , raspoređena na poslove „višeg samostalnog referenta za odnose sa NVO i vjerskih zajednicama“, dok je radno mjesto „službenika – stručnog saradnika za pitanja mladih i nevladinih organizacija“ već šest godina nepotpunjeno.
<u>Novi Travnik</u>	Šef Odsjeka za društvene djelatnosti i menadžer Centra za usluge građana u okviru opisa poslova i radnih zadataka ima definisanu obavezu saradnje sa OCD, a to je Nela Levandra, tel 030 / 795 – 649.
<u>Novo Sarajevo</u>	U Opštini Novo Sarajevo postoje sistematizovana radna mjesta za zaposlenike koji su zaduženi za saradnju sa OCD, i to u sljedećim Službama: Službi za investicije i zaštitu okoliša- kontakt telefon: 033/492-129, Službi za boračko-invalidsku zaštitu – kontakt telefon: 033/492-104, Službi za socijalna pitanja, zdravstvo, izbjeglice i raseljena lica – kontakt telefon: 033/492-124, Službi za obrazovanje, kulturu i sport – kontakt telefon: 033/492-188. Opština Novo Sarajevo u Službi za obrazovanje, kulturu i sport ima sistematizovano radno mjesto višeg samostalnog referenta za obrazovanje i rad sa omladinskim organizacijama i NVO, koje trenutno obavlja gospoda Lejla Musić, kontakt telefon: 033 / 492 - 386, e-mail: music.lejla@novosarajevo.ba .
<u>Orašje</u>	Unutar Službe opšte uprave, branitelja i društvenih djelatnosti – u opisu radnog mesta višeg stručnog saradnika za društvene djelatnosti su i poslovi vezani za donošenje akata, koordinaciju djelovanja OCD (kontakt osoba: Sadija Subašić, tel. 031 / 712 - 322), dok je samo za koordinaciju udruženja mladih zadužen stručni savjetnik za informisanje i odnose sa javnošću, Ilija Baotić, 031 / 712 – 322.
<u>Pale</u>	Saradnik za nevladine organizacije i sportske klubove, a to je Milomir Lučić, tel. 057 / 226 - 592 lokal 121, mob. 065 / 537 – 008.
<u>Pelagićovo</u>	Osoba zadužena za saradnju i koordinaciju djelovanja OCD je Predrag Lazić, viši stručni saradnik za društvene djelatnosti i privatno preduzetništvo, tel. 054 / 490 – 242.
<u>Prijedor</u>	Postoji sistematizovano radno mjesto „samostalnog stručnog saradnika za mlade“ koji obuhvata rad sa omladinskim organizacijama / neformalnim grupama mladih Grada Prijedor, a te poslove obavljaju Branislav Stojić, tel. 052 / 490 - 127, branislav.stojic@prijeorgrad.org i šef Odsjeka Dragan Vučenović, tel. 052 / 245 - 135, dragan.vucenovic@prijeorgrad.org . Grad Prijedor u okviru Odjeljenja za društvene djelatnosti, Odsjek za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu i NVO, sistematizovalo je radno mjesto pod nazivom „samostalni stručni saradnik za poslove iz oblasti NVO sektora“, ali isto trenutno nije popunjeno.
<u>Prnjavor</u>	U odjeljenju za lokalni ekonomski razvoj i društvene djelatnosti formiran je Odsjek za društvene djelatnosti, dijasporu i nacionalne manjine koji se, između ostalog, bave svim oblicima saradnje sa NVO. U okviru odsjeka, sistematizovana su 4 radna mesta, sa 5 izvršilaca i to: šef Odsjeka Dijana Milijaš Tripunović, tel. 051 / 663 - 740, lok 212, e-mail: ler@prnjavor.ba ; samostalni stručni saradnik za kulturu. Obrazovanje, omladinu, studentski i učenički standard i sport – Darija Gajić i Branka Kozarević; stručni saradnik za nacionalne manjine – Tomislav Durtka.
<u>Rogatica</u>	Sistematizovano je radno mjesto službenika koji je zadužen za saradnju i koordinaciju sa OCD i to radno mjesto – Samostalni stručni saradnik za poslove zdravstva, obrazovanja, kulture, sporta, ravnopravnosti polova i poslove mladih. Poslove obavlja Miloš Bakmaz, e-mail. rogatica@tel.net , tel. 058 / 415 – 406, lok 126.
<u>Rudo</u>	Za saradnju sa OCD zadužen je Marko Pjevčević, viši stručni saradnik za civilnu zaštitu i mjesne zajednice, tel. 058 / 712 - 286, e-mail. czaстita@opstinarudo.com .
<u>Sarajevo (Centar)</u>	Poslove na poziciji „višeg stručnog saradnika za saradnju sa NVO“, u Službi za boračko-invalidsku, socijalnu zaštitu i društvene djelatnosti, obavlja Mameledžija Demir Ismeta, tel. 033 / 562 – 384.
<u>Sokolac</u>	Radno mjesto je sistematizovano kao “samostalni stručni saradnik za mjesne zajednice i NVO”. Na navedenom radnom mjestu je zaposlena, u stalnom radnom odnosu, Srđana Kosorić, tel 065 / 481 - 159.
<u>Tomislavgrad</u>	Na poslovima saradnje sa OCD zadužen je Luka Krstanović, tel. 034 / 356 – 403.

<u>Travnik</u>	Sistematisovano je radno mjesto sručnog savjetnika za vanprivredu u čiji opis poslova spadaju poslovi saradnje sa nevladinim sektorom, a iste obavlja Semin Konjalić, e-mail semin.konjalic@opcinatravnik.com.ba . Takođe, postoji sistematizovano radno mjesto stručnog saradnika u čijem opisu poslova je saradnja sa omladinskim nevladinim organizacijama, a te poslove obavlja Faris Hafizadić, e-mail faris.hafizadic@opcinatravnik.com.ba , tel. 030 / 511 - 277.
<u>Trebinje</u>	Sistematisovano je radno mjesto „samostalni stručni saradnik za omladinski rad i rad sa NVO sektorom“, a poslove obavlja Duško Miljanović, e-mail dusko.miljanovic@trebinje.rs.ba .
<u>Trnovo (RS)</u>	Unutar lokalne uprave je referat za društvene djelatnosti i informisanje, gdje je planiran i rad sa nevladinim sektorom, koji vodi Mira Pržulj, tel. 057/610-237
<u>Tuzla</u>	Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji gradskih organa uprave i stručnih službi Grada Tuzle, a na osnovu nedležnosti propisanih Odlukom o organizaciji i djelokrugu rada uprave Grada Tuzle i Službi za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu, Službi za boracko-invalidsku zastitu, stambene poslove i povratak, te Službi za kulturu, sport, mlade i socijalnu zastitu sistematizirana su radna mjesta državnih Službenika u čijim opisima se nalaze i poslovi saradnje i koordinacije rada gradske uprave sa organizacijama civilnog društva u skladu sa obastima i nadležnostima Službe. Nazive radnih mjesta, imena državnih Službenika postavljenih na navedena radna mjesta i njihovi kontakt-podaci su u nastavku: šef Odjeljenja za lokalni ekonomski razvoj, Dijana Dizdarević Radanović, tel. 035/307-387, e-mail dijanad@tuzla.ba ; šef Odjeljenja za poduzetništvo, turizam i dijasporu, Mirela Jusupović, tel. 035/307/346, e-mail mjusupovic@tuzla.ba ; viši stručni saradnik za socijalnu zaštitu i mlade, Mersiha Idrizović, tl. 035/307-414; mersihai@tuzla.ba .
<u>Ugljevik</u>	Sistematisovano je radno mjesto „samostalni stručni saradnik za sport i fizičku kulturu i za rad sa NVO i vjerskim zajednicama“, a poslove obavlja Dejan Gavrić, tel. 055 / 773 - 765.
<u>Visoko</u>	U Službi za finansije, privredu i društvene djelatnosti u okviru Odsjeka za društvene djelatnosti definisana je pozicija: Stručni saradnik za pitanja mladih, obrazovanje, sport, kulturu i nevladin sektor. Poslove obavlja šef Odsjeka Amra Omerbegović, tel. 032 / 723 - 500, lok. 536, e-mail drustvene@visoko.gov.ba .
<u>Vogošća</u>	Nema sistematizovano radno mjesto, ali se u okviru referata Emira Dragolja emir.dragolj@yahoo.com i Adile Žgalj adilaz@bih.net.ba između ostalog planirana je i saradnja sa OCD što se u praksi provodi.
<u>Vukosavlje</u>	Sistematisovano je radno mjesto „viši stručni saradnik za društvene djelatnosti, socijalnu zaštitu, humanitarne i NVO“, a poslove obavlja Milena Đurić, tel. 053 / 707 – 702.
<u>Zenica</u>	Grad u okviru Službe za boračko-invalidsku i socijalnu zastitu, stambene poslove i društvene djelatnosti ima sistematizovano mjesto „stručnog saradnika za civilni/NVO sektor. Poslove obavlja gospođa Mersida Čolić, tel. 032 / 447 - 799.
<u>Zvornik</u>	Unutar Gradske uprave Zvornika sistematizovano je radno mjesto „stručnog saradnika, odnosno samostalnog stručnog saradnika za pitanja mladih, rodnu ravnopravnost, i rad sa NVO“, u Odjeljenju za privredu i društvene djelatnosti. Po sistematizaciji lokalne uprave u Zvorniku ovaj posao obavljaju 3 izvršioca i to: Mirjana Ivaz, tel. 056 / 232 - 233; Ljiljana Toholj 056 / 232 - 233 (ljiljana.toholj@gradzvornik.org) i Miljan Ćosić 056 / 232 - 233.
<u>NOVO GORAŽDE</u>	Unutar lokalne uprave opštine Novo Goražde sistematizovano je radno mjesto „stručnog saradnika za saradnju i koordinaciju djelovanja OCD“ (kao dodatni referat). Poslove obavlja gospođa Dragica Stojković.

Nažalost bilo je i opština koje su samo potvrdile da imaju zaduženu osobu (sistematizovano radno mjesto), ali su izostavili dostaviti i kontakt informacije te osobe iako je to dopisom koji smo uputili jasno zatraženo (Banovići, Berkovići, Brod, Petrovac (Drinić), Vitez).

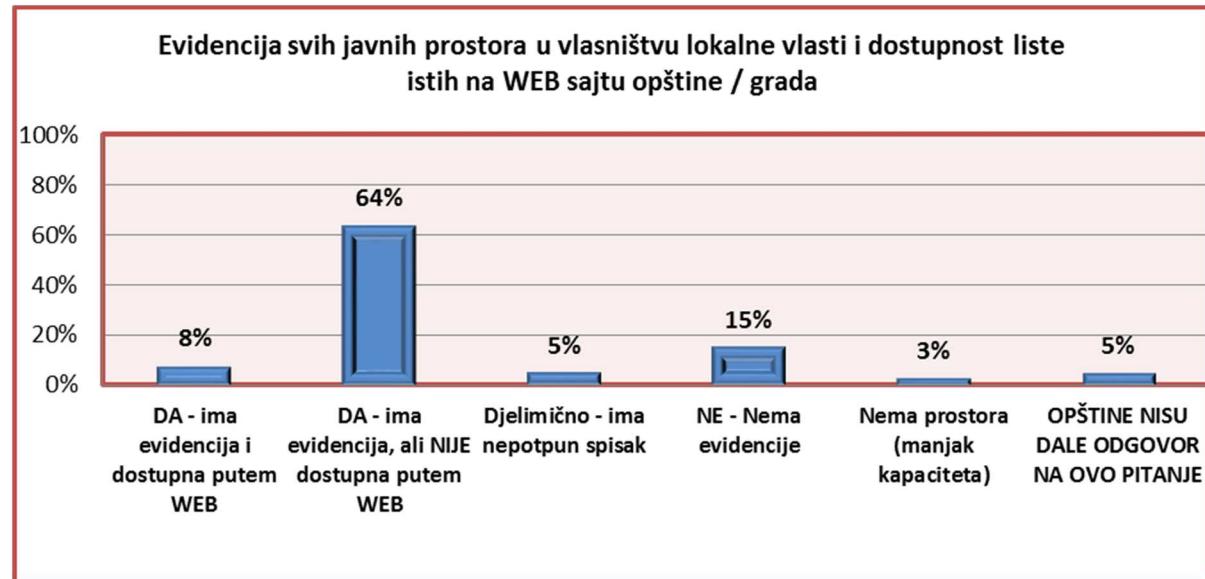
EVIDENCIJA SVIH JAVNIH PROSTORA U VLASNIŠTVU LOKALNE VLASTI I DOSTUPNOST LISTE ISTIH NA WEB SAJTU OPŠTINE/GRADA

Kao što smo rekli u uvodu ovog istraživanja poznato je da u Bosni i Hercegovini dobar dio organizacija civilnog društva ne može sebi finansijski obezbjediti adekvatan prostor za rad, dok druge plaćaju visoke mjesečne kirije za iznajmljivanje privatnih prostora.

U najpovoljnijem položaju su ona udruženja građana koja su besplatno ili po vrlo povoljnim uslovima dobili od opština/gradova javne prostore na korištenje. Želja nam je da ovo pitanje dodatno aktuelizujemo, tj. da motivišemo i lokalne zajednice i organizacije civilnog društva da kroz partnersku saradnju što veći broj praznih javnih prostora bude dodjeljeno na korištenje udruženjima građana. Razni su primjeri iz zemalja okruženja i Evrope (Pule, Rijeka, Užica, Zagreba, Berlina, Lisabona i drugih gradova) koji pokazuju kako su lokalne vlasti omogućile organizacijama civilnog društva, aktivistima, kulturnim radnicima, socijalnim preduzetnicima, građanima i građankama da koriste javne prostore (u vlasništvu opštine/grada), da ih „ožive“, i da u njima rade i stvaraju – besplatno ili uz minimalne naknade.

Zbog toga je logično bilo da se na početku zapitamo „da li opštinske/gradske vlasti u BiH vode evidenciju svih javnih prostora kojima raspolažu i da li je ta lista dostupna javnosti (OCD) putem web sajta opštine“.

Naredni grafikon nam govori kako u većini slučajeva evidencija postoji, ali nije dostupna putem WEB sajtova.

Dakle, 77% opština u BiH ima potpunu ili djelimičnu evidenciju javnih prostora koji su na raspolaganju lokalnoj vlasti, a među tim prostorima su i oni koje opštine/gradovi već daju u zakup ili besplatno organizacijama civilnog društva, kao i oni koji su još uvijek prazni.

Istovremeno, čak 64% opština nema praksu da spisak tih prostora učini javnim kako bi OCD i drugim zainteresovanim stranama bio olakšan uvid koji su to prostori i koji od njih su uslovni za rad, odnosno prazni.

Istovremeno imamo primjera da opštine namaju javnih prostora u svom vlasništvu izuzev upravne zgrade opštine (Vitez), ili recimo zgrade osnovne škole (Dobretić). Ipak, začuđujuće je veliki procenat i opština u kojima nadležne opštinske službe ne raspolažu evidencijom javnih prostora u vlasništvu lokalne zajednice – 15%, a među njima su Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Gornji Vakuf – Uskoplje, Kalinovik, Kladanj, Krupa na Uni, Tomislavgrad, Zvornik idr.

Neki od dobrih primjera objavljenih baza podataka javnih opštinskih prostora možemo vidjeti na sljedećim linkovima <http://www.zenica.ba/centar-za-investitore/baze-podataka/>; http://investprnjavor.com/images/web_5.2.5.1._baza_poslovnog_prostora_kojim_upravlja_opstina_prnjavor.pdf; <http://investinbrod.com/municipality-owned-office-space/?lang=lat>, idr.

Nakon što smo utvrdili da velika većina opština u BiH ima raspoloživih javnih prostora, od nadležnih opštinskih službi smo zatražili da nam dostave podatke o tome „koliko je trenutno na raspolaganju javnih prostora u vlasništvu opštine, a koji broj njih je prazno“, te „koliko organizacija civilnog društva/udruženja građana trenutno koristi javne opštinske prostore (primjer nekih OCD koje koriste)“.

U želji da ove informacije podijelimo sa što većim brojem organizacija civilnog društva, u nastavku navodimo odgovore na pomenuta pitanja iz svih opština koji su iste dostavili. Istovremeno ohrabrujemo organizacije koje djeluju u opština/gradovima, gdje je u nastavku rečeno kako ima slobodnih javnih prostora, da se po ovom pitanju aktiviraju, tj. zatraže od lokalnih uprava iste na korištenje po najpovoljnije mogućim uslovima, te na taj način pomognu održivosti same organizacije.

Grad / opština	Odgovori koje smo zaprimili na prethodno pomenuta pitanja
<u>Banovići</u>	<p>Postoji nekoliko javnih prstora općine i oni su uglavnom prazni, a nekada su ih koristile većinom NVO.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na objektu tzv. „Samačka“ se prije dvije godine desio požar i općina je do sada zamjenila besplatno krov, vanjsku stolariju, a preostalo je još da se završe mokri čvorovi, grijanje i električna instalacija nanovo, te unutrašnje uređenje prostora – kako bi objekat bio u funkciji i dat na korištenje između ostalog i OCD. • Objekat „Pinkland“ nije stavljen u funkciju jer je isti 51% vlasništvo općine, a 49% vlasništvo HO HUG „Zemlja djece“ Tuzla. Isti objekat nije etažiran, nisu rješeni imovinsko-pravni odnosi, pa se trenutno ne zna kojem subjektu pripada koja etaža. <p>U prizemlju objekta „Samačka“, Udruženje mladih „BaUM“ koristi dio prostora bez naknade. Inače po našim propisima, NVO su koristile prostorije bez naknade.</p>
<u>Banja Luka</u>	<p>Grad raspolaže sa oko 30 slobodnih prostora koji su uglavnom u lošem stanju, neuslovni, te su iz navedenih razloga potencijalni zakupci nezainteresovani za njih, dok su ostali poslovni prostori Grada BL dati u zakup pod posebnim uslovima u cilju podrške radu organizacijama udrženjima građana, kao i u komercijalni zakup.</p> <p>Trenutno, 177 poslovnih prostora Grada BL zakupljeno je pod poslebnim uslovima na period od 2 godine uz mogućnost produženja ukoliko subjekti redovno izmiruju svoje obaveze koje se odnose na zakupnine i komunalne usluge.</p> <p>Neke od organizacija su NVO „Zdravo da ste“, Organizacija Amputiraca „UDAS“ i mnoge druge.</p>
<u>Berkovići</u>	<p>Ne postoji niti jedna javna prostorija koja je prazna.</p> <p>U opštini Berkovići postoji „Resursni centar“ koji za svoje potrebe mogu koristiti sve organizacije civilnog društva (OCD). Korištenje prostorija regulisano je pravilnikom. Prostorijom rukovodi Savez udruženja Partnerska grupa Berkovići, u čijem radu učestvuju sve organizacije civilnog društva koje su aktivne na području opštine Berkovići.</p>

<u>Bijeljina</u>	Grad Bijeljina raspolaže sa 80 poslovnih prostora, od kojih je većina popunjena. Mali broj je slobodan, a to su prostori koji su u lošem stanju i kojima je potrebna rekonstrukcija. Više organizacija i udruženja trenutno koristi poslovne prostore koji su u vlasništvu Grada Bijeljina, dodjeljene na korištenje bez naknade. Ugovori se zaključuju na period od jedne godine, uz mogućnost produženja. Neke od organizacija koje koriste pomenute prostore su: „Regionalno udruženje amputiraca“, „Udruženja žena Janja“, „Udruženje dobrovoljnih davalaca krvi Zdravlje“, „Udruženje gluvih i nagluvih“, „Međuopštinska organizacija slijepih“, „Savez distrofičara RS“, „Udruženje oboljelih od multipleskeloze“, „Udruženje lica Drugačiji svijet“, Udruženje žena sa invaliditetom Impuls“ i dr.
<u>Kozarska Dubica</u>	Trenutno nema praznih javnih prostora. Svi poslovni prostori u vlasništvu opštine dodijeljeni su na korištenje putem zakupa ili bez naknade. Putem zakupa dodijeljeno je 13 javnih prostora u vlasništvu opštine (sedam poslovnih subjekata i šest organizacija). Istovremeno, na besplatno korištenje organizacijama civilnog društva (OCD) privremeno su dodjeljena četiri poslovna (kancelarijska) prostora. Odluke o dodjeli bez naknade donosi Skupština opštine Kozarska Dubica, po zahtjevu organizacije ili udruženja građana.
<u>Gradiška</u>	Ukupna broj poslovnih prostora u vlasništvu Grada je 31, od čega je 4 slobodno, a ukoliko bude interesanata i oni se izdaju u zakup. Po podacima 2 udruženja (OCD) koriste kancelarijski prostor koji je dodjeljen na korištenje od strane Grada i to: UG „Most“ Gradiška i „Udruženje inovatora „Gradiška“.
<u>Bosanska Krupa</u>	Služba nema evidenciju svih javnih prostora kojima opštinska vlast raspolaže, niti koliko je istih na raspolaganju. Napomenimo, OV općine Bosanska Krupa donijelo je „Odluku o dodjeli u zakup poslovnih zgrada i poslovnih prostora općine Bosanska Krupa i rasporedu poslovnih djelatnosti na području općine Bosanska Krupa (Službeni glasnik općine Bosanska Krupa broj: 2/18, 6/19, 7/19). Uvidom u evidenciju zaprimljenih predmeta, trenutno nema zahtjeva udruženja građana kojim su tražili korištenje javnih prostora, a shodno navedenoj Odluci.
<u>Brod</u>	Opština Brod trenutno u zakup izdaje devet poslovnih prostora koje izdaje fizičkim licima, pravnim licima, udruženja građana, političkim partijama, dok je desetak poslovnih prostora slobodno. Udruženja građana koja koriste slobodne prostore u vlasništvu opštine su: Udruženje porodica 4+ Brod i Udruženje roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama i licima sa invaliditetom „Korak nade“ Brod.
<u>Bosanski Petrovac</u>	Zbog nepostojanja službene evidencije, ovaj podatak o broju prostora i onim koja su prazna nije poznat. Trenutno 3 udruženja koriste javne prostore i to: Udruženje demobilisanih boraca (Prostor u ulici Titova bb), Udruženje lovaca Srndač (prostor u Titova bb), te Vijeće mladih Bosanski Petrovac (ulica Bosanska 110).
<u>Šamac</u>	Trenutno nemamo egzaktan podatak o broju zauzetih poslovnih prostora. Na osnovu Odluke SO Šamac dati su poslovni prostori bez naknade na korištenje na određeno vrijeme sljedećim organizacijama: KUD Posavina Crkvina, Ekološko udruženje Obudovac, Udruženje Kajak kanu rafting klub Ušće, Kolo Srpskih sestara Kosovna djevojka Šamac, Lovacko udruženje Fazan Šamac, Udruženje logoraša Bosanski Šamac, Udruženje proizvođača mlijeka opštine Šamac, Udruženje RVI Opštine Šamac, Sportski savez Opštine Šamac.
<u>Bosansko Grahovo</u>	Nema evidencije koliko je trenutno javnih prostora na raspolaganju i koji broj je prazan. Trenutno prostor opštine koristi NVO Udruženje građanski Grahovo „Bosansko Grahovo“ na adresi Maršala Tita 16.
<u>Busovača</u>	Evidencija javnih prostora se nalazi u Službi za geodetske i imovinsko-pravne poslove koja nije dostupna na web sajtu Općine. Na području ove Općine, javni prostor trenutno koristi dječji vrtić HKO „Kruh svetog Ante“, bez nadoknade, na određeno vrijeme – 10 godina.
<u>Bužim</u>	Trenutno nemamo neraspoređenih javnih uredskih prostora (postoji manjak javnih prostora i za službe općine).

	Općina Buzim je uspjela smjestiti bez naknade slijedeće organizacije civilnog drustva : Osnovna muzička škola, Ženski gradski hor, UŽ Izvor, KUD Sevdah i jedan dio organizacija koje se brinu o boračkim populacijama. Veći broj organizacija nema adekvatan kancelarijski smjestaj.
<u>Čajniče</u>	Na raspolanjanju imamo 12 javnih prostora u vlasništvu opštine, od kojih je 5 prazno. Navodimo neke od organizacija civilnog društva (OCD) koje koriste naše prostore, a to su: KUD „Izvor“ Čajniče, Opštinska organizacija Crvenog krsta Čajniče, Fudbalski klub „Stakorina“ Čajniče.
<u>Čelinac</u>	Ne raspolažemo ovim podacima – odgovor iz Službe načelnika. Udruženju građana „Mogu“ dodjeljen je prostor bez naknade, a posredstvom ove organizacije isti prostor po potrebi koriste i druga udruženja. Istovremeno, pojedine političke partije sa opštinom imaju zaključene ugovore o zakupu poslovnih prostora.
<u>Čitluk</u>	Općina Čitluk ima vrlo malo prostora koji su upisani u ZK ulošku (gruntovnica), kao mjerodavnom dokazu vlasništva, kao što je recimo Gradska sportska dvorana koja je upisana. Drugi javni prostori poput Gradskog stadiona su u fazi sudskog utuživanja, gdje ćemo i taj javni objekat upisati u zemljišne knjige u naše vlasništvo. Dakle, općina Čitluk ima vrlo malo prostora s kojima raspolaže i isti su dati na korištenje za potrebe javnih ustanova, pojedinih udruga iz Domovinskog rata (Udruga obitelji poginulih i nestalih branitelja, Udruga RVI, Udruga branitelja, Udruga nositelja ratnih odličja - ove pobrojane udruge koriste samo dva zajednička prostora), mjesnih zajednica i slično.
<u>Doboj Jug</u>	Na raspolanjanju je 5 javnih prostora, od kojih je 1 sloboden sa većim brojem kancelarija. Trenutno 8 OCD koriste javne prostore i neke od njih su: Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječje paralize, Crveni križ, Ratni vojni invalidi, Organizacija porodica šehida i poginulih baraca, KUD Đerdan.
<u>Dobretići</u>	Općina Dobretići nema javnih prostora koje bi mogla dodjeliti.
<u>Donji Vakuf</u>	Općina ima na raspolanjanju 23 poslovna prostora, odnosno kancelarije. Zbog lošeg stanja (krova) jedna se ne koristi (1 je prazna). Udruženja poslovne prostore koriste besplatno na period dok postoje uslovi za obavljanje djelatnosti za koje su osnovani i to: UG Zadrag AT p.o.; UG SRD Vrbas; UG Anima WOM; UG Organizacija porodica šehida i poginulih boraca; UG Odbor Srednja Bosna; UG DV Vijesti; Sportski savez; Udruženje žrtava rata; UG SUBNOAR...
<u>Donji Žabar</u>	Nismo u morućnosti dokumentovano odvoriti na ovo pitanje iz razloga što se evidencija o nepokretnostima radi, ali vam možemo reći da i pored toga što je izdato u zakup ili bez novčane naknade ima poslovnih prostora koji su slobodni. Opštinske prostore od organizacija civilnog društva /udruženja građana koriste fudbalski klubovi, savjeti mjesnih zajednica, boračka organizacija, bez zakupa, a na osnovu „Odluke o ovlašćenjima za pribavljanje i raspolanjanje imovinom opštine Donji Žabar“ i „Odluke o dodjeli na korištenje poslovnog prostora“.
<u>Foča</u>	Na raspolanjanju je 20 prostora, nema praznih, pored OCD, 7 prostora je dodijeljeno političkim partijama koje djeluju u Skupštini opštine Foča. 13 OCD bez naknade koriste prostore: "Nove nade" Foča, Organizacija porodica poginulih i zarobljenih civila, Opštinska boračka organizacija, Udruženje pčelara, Udruženje dijabetičara, Udruženje slijepih i slabovidnih lica, Udruženje ratnih vojnih invalida, Udruženje prognanih i raseljenih lica, Udruženje građana povratnika i raseljenih lica, Ekološko društvo "Gornja Drina", Speleološko društvo, Udruženje za pomoć u vanrednim situacijama "Wolf", te Udruženje poljoprivrednika.
<u>Gornji Vakuf-Uskoplje</u>	Općina raspolaže sa 4 poslovna prostore/objekta, a jedan od njih je djelimično prazan s obzirom da se radi o objektu sa više kancelarija. 5 OCD koriste predmetne prostore, besplatno, na neodređeno vrijeme, a to su : Udruženje ratnih vojnih invalida GV-Uskoplje; Gorska služba spašavanja; Streljački klub Preporod, Moto klub Jastrebovi i Udruženje umirovljenika.

<u>Gračanica</u>	Ukupan broj poslovnih prostora u vlasništvu Grada je 20, od kojih se koristi 17 prostora, a 3 prostora su slobodna. Kada je riječ o OCD prostorije koriste: Udruženje građana „Radio klub“, Gračanica, Udruženje građana „BH DIRECT“, Udruženje poslodavaca Gračanica, Udruženje boraca veterana Gračanica, BZK „Preporod“ Gračanica, Hrvatsko katoličko društvo „CARITAS“ Gračanica, MDD „Merhamet“ Gračanica, Organizacija demobilisanih boraca Gračanica, te Organizacija ratnih vojnih invalida Gračanica.
<u>Hadžići</u>	Općina Hadžići raspolaže sa 8 poslovnih prostora u vlasništvu Općine Hadžići, od kojih 3 prostora koristi Općina Hadžići za svoje potrebe ² , a 5 poslovnih prostora uz obavezu plaćanja naknade, koriste privredni subjekti po osnovu „Odluke o dodjeli u zakup poslovnih zgrada i prostora nad kojim pravo raspolaganja i upravljanja ima Opština Hadžići“. Općina Hadžići je u proteklom periodu prostore koji su joj dodijeljeni na korištenje bez naknade dodijelila političkim strankama i udruženjima građana. Neka od udruženja koja koriste poslovne prostorije koje su ustupljene Opštini Hadžići na korištenje su: „Merhamet“ MDD Sarajevo, KUD „Igman“ Hadžići, „Mreža mladih Hadžići“, „ARS POPULI“ Hadžići i dr.
<u>Han-Pijesak</u>	Opština ima 6 (šest) javnih prostora i svi su popunjeni. Niti jedna OCD ne koristi javne opštinske prostore.
<u>Iliđa</u>	Općina Iliđa raspolaže sa 51 poslovni prostor i isti su, na temelju provedene procedure dodijeljeni u zakup, tako da u ovom trenutku Općina nema praznih poslovnih prostorija sa kojima raspolaže. Od ukupno 51 poslovne prostorija sa koliko Općina raspolaže, 24 su dodijeljene u zakup raznim OCD. Neke od OCD koje koriste te prostorije su: Crveni križ općine Iliđa, Udruženje oboljelih od multiplesleroze, Udruženje „Žene Podrinja“, Lovačko društvo „Igman“, Organizacija šehida i poginulih boraca, Udruženje demobilisanih branilaca 92-95 općine Iliđa.
<u>Kalinovik</u>	Nema takvih prostora, a samim tim niti jedna OCD ne koristi iste.
<u>Kladanj</u>	U prethodnom periodu krenulo se sa pripremnim radnjama za ustrojavanje detaljne evidencije poslovnih prostora, sa ciljem da se utvrdi pravo stanje koji su poslovni prostori na raspolaganju. Nadležna Služba ne raspolaže sa detaljnom evidencijom dodijeljenih poslovnih prostora.
<u>Krupa na Uni</u>	Ne znamo broj praznih poslovnih prostora – iz razloga što su nerješeni imovinsko pravni odnosi, iz razloga što je na snazi popisni katastar, te je u toku izlaganje podataka o nepokretnostima i pravima na nepokretnostima u cilju formiranja katastra nepokretnosti. Općina trenutno provodi aktivnosti na uknjižbi javnih prostora. Nema podataka da neka OCD koristi javne prostore u vlasništvu općine.
<u>Laktaši</u>	Na raspolaganju je 27 javnih prostora i svi prostori se koriste. Pri tome, 18 OCD koristi javni prostor, a neke od njih su: Ekološko udruženje „Kanarinac“, Udruženje građana „Omladinski centar“, Džudo klub „Laktaši“, Udruženje roditelja sa 4 i više djece, Udruženje nacionalnih manjina, itd...
<u>Lopare</u>	Svi raspoloživi prostori u vlasništvu lokalne zajednice u urbanim dijelovima su dati na korištenje zainteresovanim nevladinim organizacijama ili udruženjima građana, dok neke prostore zajednički koristi više organizacija. Trenutno 10 OCD bez nadoknade koristi javne prostore u vlasništvu opštine i to: SPKD Prosvjeta, Boračka organizacija, Crveni krst, Auto moto društvo, Udruženje paraplegićara, UG Zlatna košnica, UG četiri plus podmladak, UG Eko Leonardo, UG Koraj, UG Žene Milinog sela - dodijeljene na neodređeno vrijeme. Neke od aktivnih organizacija povremeno koriste (po potrebi) javne prostore za održavanje sastanaka, edukacija i sl. Takođe, sportski klubovi koriste javne objekte koji su u vlasništvu opštine.
<u>Lukavac</u>	Prema podacima Službe za investicije, komunalno-stambene i poslove mjesnih zajednica objekti koji su u vlasništvu Općine Lukavac, a koji su dodijeljeni OCD su slijedeći: „Merhamet“ Regionalni odbor Tuzla-Osnovni odbor Lukavac (poslovni prostor površine 13,60m ² , mjeseca zakupnina 13,60 KM), Organizacija ratnih vojnih invalida „Sinovi Bosne“ Lukavac (površina posl.prostora 13,60 m ² , mjeseca zakupnina 13,60 KM) , Udruženje poslodavaca Općine Lukavac (površina prostora 9,52 m ² ,

² Općina Hadžići raspolaže sa poslovnim objektima i prostorima koji su joj dodijeljeni na korištenje, sadržanim od objekta zgrade ranijeg sjedišta „Policjske stanice Hadžići“ u Hadžićima, poslovnih prostorija prizemlja stambeno-poslovnog objekta ranijeg sjedišta „Ambulante Tarčin“ u Tarčinu i poslovnih prostorija sadržanih u „Islamskom centru“ u Hadžićima.

	visina mjesecne zakupnine 9,52 KM), Udruzenje lokalna akcionala grupa „Ulag“ Modrac Lukavac (povrsina poslovnog prostora 13,60 m2 , visina mjesecne zakupnine 13,60 KM), Udruzenje paraplegicara i oboljelih od djeceje paralize općine Lukavac (povrsina poslovnog prostora 11,20 m2 , visina mjesecne zakupnine 11,20 KM).
<u>Ljubinje</u>	Trenutno su na raspolaganju 23 kancelarije (više ili manje uslovne), a slobodnih je 9. Neke od organizacije koje koriste prostore su: DDDK Ljubinje, UG Hercegovka, UG Teledom, Udruzenje penzionera, a tu su i politice partie.
<u>Ljubuški</u>	Nijedan javni prostor u vlasništvu Grada Ljubuškog nije prazan, odnosno svi prostori u vlasništvu grada su zauzeti. Javne prostore u vlasništvu grada Ljubuškog koriste udruge proistekle iz Domovinskog rata, politice stranke i Ured za odbranu Ljubuški. Udruge i politice stranke prostore koriste besplatno, a Ured za odbranu Ljubuški, preko Ministarstva obrane FBiH, plaća mjesecnu najamninu za korištenje prostora.
<u>Milići</u>	Trenutno su u vlasništvu opštine 3 javna prostora, a dva su zauzeta. Od strane opštine na korištenje su dodjeljeni kancelarijski prostori Omladinskom savjetu Milići i Opštinskoj boračkoj organizaciji RS.
<u>Mostar</u>	Trenutno Grad Mostar raspolaže sa oko 200 poslovnih prostora, od kojih oko 30 praznih poslovnih prostora, većinom devastiranih. Od ukupnog broja poslovnih prostora organizacije civilnog društva, odnosno udruženja koriste oko 45 poslovnih prostora, i imaju obvezu plaćanja samo PDV-a, čiji iznos ovisi od površine i kategorije u kojoj se poslovni prostor nalazi. Neka od udruženja su: Udruzenje penzionera HUM, Planinarsko-speleološko društvo Prenj, Lovačko društvo Jarebica, Udruga za Down sindrom, Udruzenje Civilnih žrtava rata i dr.
<u>Novi Travnik</u>	Općina Novi Travnik trenutno raspolaže sa 16 javnih prostora, od čega je 6 praznih. Pri tome, 6 organizacija civilnog društva (OCD) trenutno koriste javne prostore bez naknade (UG „Nova vizija“, UG „Osmjeh“, idr)
<u>Novo Sarajevo</u>	Općina Novo Sarajevo u vlasništvu ima 296 poslovna prostora, a 58 je trenutno slobodno, uz napomenu da je ova kategorija promjenjiva. Općinske poslovne prostore trenutno koristi 14 (četrnaest) udruženja, a neki od njih su: Udruzenje paraplegicara i oboljelih od djeceje paralize Kantona Sarajevo, Udruzenje građana NK Pofalički , Udruzenje planinarski sportski klub „Priatelj prirode“ i dr. Takođe, po odobrenju Načelnika, prostor Memorijalnog centra „Trg heroja“ koriste boračka udruženja za provođenje svojih aktivnosti.
<u>Orašje</u>	Općina u svom vlasništvu posjeduje 13 prostora, od kojih je 5 prazno. Tri udruženja koriste besplatno javne prostore na određeno vrijeme: Udruzenje žena Orašje, Lovačka udruga Sava i Crveni križ Županije Posavske. Ostali plaćaju naknade, u skladu sa općinskim odlukama, ali to nisu OCD.
<u>Pale</u>	Nema praznih prostora. Prostori u vlasništvu opštine Pale (besplatno i na neodređeno vrijeme) koriste: Savjet mladih Pale; Planinarsko-ekološko društvo „Romanija“; Odbojkaški klub „Student“; Šahovski klub „Romanija“; Ženski odbojkaški klub „Jahorina“; Džudo klub „Rajko Kušić“; Lovačko udruzenje „Jahorina Pale“; Karate klub „Romanija“; Ski klub „Romanija“.
<u>Pelagićovo</u>	Na području opštine Pelagićovo ima 60 javnih prostora, od čega je 29 slobodno. Organizacije civilnog društva/udruženja građana, koje koriste javne prostore: Organizacija porodica poginulih boraca, Opštinske boračke organizacije, Mjesne zajednice, Odbojkaški klub „Pelagićovo“, Fudbalski klub „Pelagićovo, Nogometni klub „Tramošnica“, Lovačko udruzenje „Prepelica“, Kolo srpskih sestara „Sveta Petka Trnova“.
<u>Petrovac (Drinić)</u>	Opština Petrovac je mala opština sa oko 371 stanovnika. Mali je broj javnih objekata koji su izgrađeni poslije rata i to su uglavnom za potrebe opštinske uprave, škole, republičkih institucija. Od civilnog sektora, kancelarije imaju Opštinska boračka organizacija i Organizacija crvenog krsta. One su dodjeljene besplatno i opština plaća grijanje.

<u>Prijedor</u>	Grad Prijedor trenutno na području grada raspolaže sa 77 poslovnih prostora, od kojih je trenutno slobodno 13 prostora. Trenutno 14 OCD (udruženja građana) bez naknade i na određeno vrijeme (regulisano Ugovorima), koristi poslovne prostore grada Prijedora. Neke od njih su: Crveni krst RS, GO Prijedor, Karate Savez RS, KUD „Dr. Mladen Stojanović“, Prijedor, Udruženje paraplegičara i Udruženje distrofičara, itd.
<u>Prnjavor</u>	Nadležno odjeljenje ne raspolaže podacima koliko je ukupno javnih prostora u vlasništvu opštine trenutno na raspolaganju, a koji broj njih je prazan. Trenutno 26 OCD / udruženja građana koriste javne prostore koji su u vlasništvu opštine. Svi prostori su izdati bez naknade. Prostore koriste: Udruženja Roma opštine Prnjavor, Udruženje roditelja djece ometene u razvoju „Neven“, PD „Korak više“ Prnjavor, Udruženje žena „Tkanica“, Prnjavor, Udruženje Romskog djevojka – „Romani Ćej“ (zastupnik Snežana Mirković, dvije kancelarije P 25,37 m2.
<u>Prozor-Rama</u>	Trenutno je 6 javnih prostora na raspolaganju, nije prazan niti jedan javni prostor. Šest (6) organizacija civilnog društva (OCD) koristi javne prostore i to: Udruženje roditelja djece sa posebnim potrebama, Šahovski klub Rama, HVIDR-a, HNK Rama, te Udruženje nositelja ratnog odličja. Isto tako, sva sportska udruženja na području Općine koriste Sportsku dvoranu.
<u>Rogatica</u>	Opština nije dostavila odgovor na pitanje koliko je prostora u njihovom vlasništvu i koliko ih je prazno. Sa druge strane, iz opštine Rogatica poručuju da se poslovne prostorije dodjeljuju na korištenje (BESPLATNO), udruženjima građana na njihov zahtjev na godišnjem nivou, uz mogućnost produženja Ugovora o korištenju. Trenutno sljedeća udruženja koriste opštinske poslovne prostorije na navedeni način: „Udruženje roditelja sa 4 i više djece – Napredak“ Rogatica, Udruženje za pomoć djeci sa posebnim potrebama – Rastimo srećno“, Savjet mladih Rogatica, Šahovski klub „Gorski“ Rogatica, Udruženje voćara „Rogatica“.
<u>Rudo</u>	Obično se prostorije koriste na određeno vrijeme. Pojedine organizacije koriste kancelarijski prostor u Domu kulture bez nadoknade, a pojedine sa nadoknadom, ali o ovim prostorima se stara Centar za kulturno prosvjetnu djelatnost „Prosvjeta“ . Oni raspolažu imovinom, staraju se o istoj, zaključuju ugovor o zakupu i sl. Besplatan prostor na korištenje su doobile organizacije: Savjet mladih Rudo, Udruženje pčelara i proizvođača maline. Opština Rudo je od 2018. godine kroz projekat Mjesnih zajednica UNDP rekonstruisala prostor od 50 m2 u okviru kojeg je uspostavljen Društveni centar koji se bez nadoknade ili uz manju nadoknadu može koristiti za organizaciju različitih aktivnosti od strane udruženja koja djeluju na prostoru opštine Rudo. www.facebook.com/pages/category/Website/Društveni-centar-Rudo-251676175495924/
<u>Sanski Most</u>	Na ovo pitanje nije dostavljen odgovor, uz obrazloženje da podatak nije dostupan po ZOSPI FBiH.
<u>Sarajevo (Centar)</u>	Trenutno je na raspolaganju 506 poslovnih prostora od čega je 7 praznih prostora, s tim što je 5 u stanju funkcionalnosti. Us skladu sa brojem raspoloživih poslovnih prostora Služba raspisuje Javni oglas za dodjelu u zakup poslovnih prostorija Općine Centar, objavljen na WEB stranici općine Centar, kao i u dnevnim novinama „Oslobođenje“. Svi prostori se dodjeljuju u skladu sa „Odlukom o dodjeli u zakup poslovnih zgrada i prostorija Općine“.
<u>Sokolac</u>	Trenutno postoji 11 javnih prostora u vlasništvu opštine, uključujući dvije sportske dvorane sa preko 2.000 m ² raspoloživog prostora. Navedene dvorane koristi više sportskih klubova sa područja opštine. Trenutno nema praznih javnih prostora u našem vlasništvu. Istovremeno, javne prostore koristi preko 15 organizacija civilnog društva. Organizacije godišnje potpisuju ugovor o ustupanju prostorija na korištenje sa mogućnošću produženja ugovora, dok traje potreba za korištenjem prostorije. Sve prostorije su ustupljene besplatno, uključujući i 70% za koje Opština izdvaja sredstva kako bi snosila troškove održavanja. Organizacije su sljedeće: Udruženje za pomoć licima sa posebnim potrebama "Podrška", Džudo klub, Udruženje žena "Sokolica", Udruženje akademskih muzičara, Udruženje zajednice etažnih vlasnika, Udruženje muzičara "Akord", Udruženje "Dječji kutak", kao i veliki broj sportskih klubova kojima su date prostorije sportske dvorane "Limenka" i nove sportske dvorane (preko 2.000 m ² raspoloživog prostora), kao i prostorije u sklopu stadiona, za redovne aktivnosti.

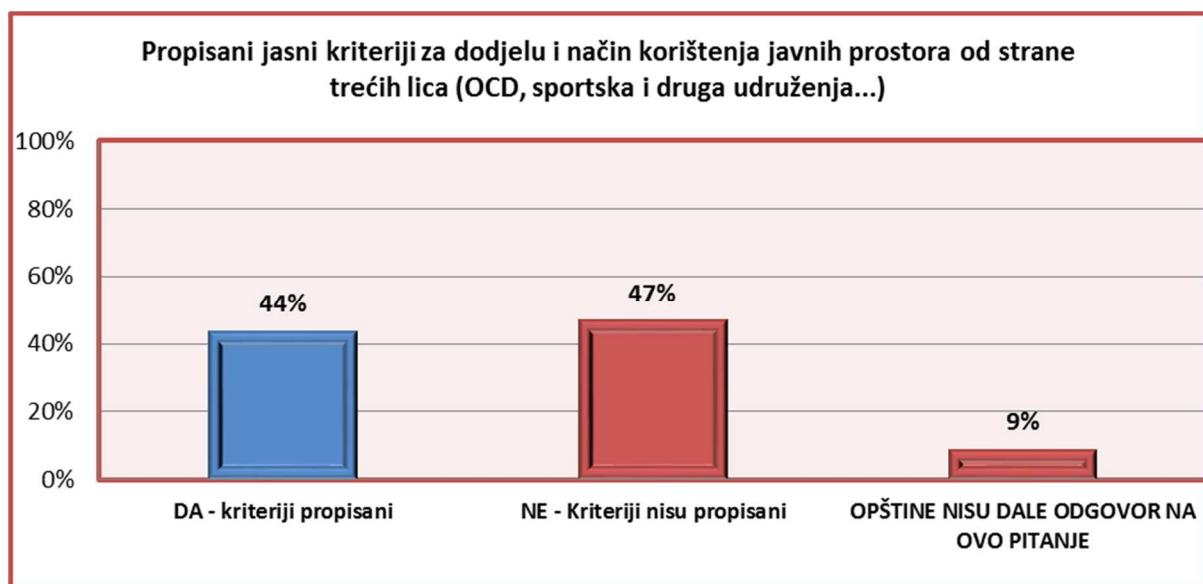
<u>Tomislavgrad</u>	Općina Tomislavgrad ima 12 prostora, od kojih su 2 prazna. Svi 10 prostora koji se koriste, koriste se bez naknada (besplatno). Napomena: Izostao je odgovor o OCD koje koriste te prostore.
<u>Travnik</u>	Općina Travnik trenutno raspolaže sa 69 poslovnih prostora od kojih su 4 prazna. Broj organizacija civilnog društva/udruženja koje koristi općinske poslovne prostore bez naknade je 31. Neke od organizacija su: „Srce za sve“, HU za djecu sa posebnim potrebama, Biciklistički klub „Travnik“, HKD „Napredak“ Travnik, MDD „Merhamet“ Travnik, RVI SBK/KSB, Udruženje poljoprivrednika SBK, ORV Travnik, Udruženje porodica šehida Travnik, UG „Otvori oči dan je“ i UG dijabetičara Travnik, Sportski savez SBK/KSB, KUD „Borac“ Travnik, itd.
<u>Trebinje</u>	Trenutno poslovnih prostora je 124, praznih 6. Udruženja građana koji koriste javne prostore Grada Trebinja je 35. Neka od njih su: Udruženje prijatelja Trebinja, Udruženje navijača Crvene zvezde, Udruženje roditelja sa četvero i više djece...
<u>Trnovo (RS)</u>	19 javnih prostora je u posjedu opštine Trnovo, a prazno je 7. 6 organizacija civilnog društva koristi javne prostore, a među njima Udruženje građana "Srce za djecu", Udruženje porodica pognulih boraca, te Opštinska organizacija crvenog krsta.
<u>Tuzla</u>	Uvidom u Interni registar poslovnih prostora konstatovano je da se u istom nalazi na evidenciji ukupno 32 (trideset dva) prazna prostora. Poslovni prostori u vlasništvu Grada Tuzla dodjeljuju se putem javnog oglasa ili neposrednom pogodbom , u skladu sa članom 16. Odluke o davanju u zakup poslovnih zgrada, poslovnih prostorija i garaža ("Službeni glasnik Grada Tuzla", broj: 11/15, 1/16, 4/19, 8/19 i 11/19). Neposrednom pogodbom, u slučaju da ima raspoloživih poslovnih prostora, mogu se dodijeliti i organizacijama civilnog društva (udruženjima i fondacijama) po cijeni od 2KM/m2, dok je za amaterska, sportska, kulturno-umjetnička društva i udruženja građana, kao i humanitarne i boračke organizacije 1KM/m2, neovisno od zone i spratnosti zakupljene poslovne prostorije. Ugovori se zaključuju na 4 godine sa mogućnošću produženja. Od ukupno 117 izdatih poslovnih prostora u vlasništvu Grada Tuzla, 41 poslovni prostor je izdat pod zakup organizacijama civilnog drustva. Neke od OCD su: UG oštećenog vida, Fondacija tuzlanske zajednice, UG civilnih žrtava rata grada Tuzla, Udruženje žena Tuzla, Udruženje kreativna radionica, UG Draft teatar, UG Srpsko prosvjetno i kulturno društvo Prosvjeta , UG Ekosol, Udruženje HO Lotosice, HO Merhamet, UG Puž, UG Naš glas, UG Duga, Savez za sport i rekreaciju invalida...
<u>Ugljevik</u>	Trenutno nemamo raspoloživog prostora u vlasništvu opštine koji bismo mogli ponuditi OCD, ali očekujemo da se to promjeni u narednih nekoliko mjeseci premeštajem odgovarajućih javnih ustanova i da raspoloživi prostor ponudimo organizacijama civilnog društva. Od organizacija civilnog društva samo sportska udruženja koriste prostore u vlasništvu Opštine Ugljevik ili data na korištenje ili zakupljuju vrijeme (FK "Rudar 1925", FK "Bogutovo Selo").
<u>Visoko</u>	Javni prostori u gradu su podjeljeni na komercijalne i nekomercijalne (nekomercijalni – prostori koji se koriste za potrebe OCD i političkih partija). Shodno tome u evidenciji ove službe je 50 komercijalnih prostora, 48 prostora se koriste na osnovu potpisanih ugovora, 2 prostora su trenutno prazna. U evidenciji je 27 ostalih nekomercijalnih prostora, od čega se za potrebe OCD i političkih partija koristi 16. 11 prostora je slobodno, pošto su u nefunkcionalnom stanju i gradska uprava je obezbjedila sredstva za sanaciju istih, tako da će se isti dodjeliti OCD nakon rekonstrukcije. Trenutno 14 OCD koriste javne prostore: Udruženje slijepih grada Visoko, Udruženje „Mali ljudi velikog srca“, Udruženje invalidi rada Visoko, itd. Sa svima su potpisani ugovori o korištenju bez naknade.
<u>Vitez</u>	Općina Vitez u svom posjedu, osim upravne zgrade Općine, nema javnih prostora (uredski prostori), te shodno tome nema niti mogućnost dodjele na korištenje istih. Prostorije unutar zgrade općine (sale za sastanke i sl.), daju se na korištenje u svrhu održavanja edukacija, promocija i dr. na određeno vrijeme. Korištenje tj. privremeno zauzimanje javnih prostora (javnih površina- trgovii) u svrhu promocije i sl. reguliše se u skladu za „Zakonom o privremenom zauzimanju javnih površina na području SBK/KSB“ (Sl.Novine SBK/KSB br.14/16).

	Shodno gore navedenom, općina Vitez nema osnova za utvrđivanje kriterija za dodjelu i korištenje Općinskih javnih prostora (uredski prostori) na korištenje trećim licima.
<u>Vogošća</u>	Poslovni prostori kojima općina Vogošća raspolaže iznosi 30, prazno je 5 poslovnih prostora. Trenutno 14 OCD koristi općinske prostore: Fondacija „Djeca Sreberenice“, Udruženje „Korak više“, OO Crveni Križ, Boračke organizacije (ŠP, RVI, JOB), Omladinsko udruženje Aktiva, idr.
<u>Vukosavlje</u>	Ukupno 8 objekata od čega su 2 prazna. Trenutno 5 udruženja koriste javne prostore (Napomena: ispostali su podaci o tome koje su to OCD).
<u>Zavidovići</u>	Na ovo pitanje nije dostavljen odgovor, uz obrazloženje da podatak nije dostupan po ZOSPI FBiH.
<u>Zenica</u>	Grad Zenica trenutno raspolaže sa 402 poslovna prostora, od kojih su 53 slobodna. Registar poslovnih prostora kojima upravlja Služba za privredu i upravljanje razvojem je objavljen na web stranici : http://www.zenica.ba/centar-za-investitore/Baze-podataka/ . Registar se ažurira nakon okončanja svakog javnog oglasa za davanje u zakup slobodnih poslovnih prostora. Ukupno 104 poslovna prostore data su u zakup udruženjima građana, od čega je 95 poslovnih prostora dato na korištenje bez naplate zakupnine. Ukupno 80 ugovora zaključeno je na neodređeno vrijeme, 19 na period od jedne godine, 1 na period od 3 godine, i 4 ugovora na period od pet godina. Neka od udruženja građana koja koriste gradske poslovne prostore su : Eko Forum, Udruženje "Medica" Zenica, Savez izviđača Zenica, Udruženje građana "Naš most", Udruženje demobilisanih boraca OOR-a 92-95, HO Merhamet, Ansambl Bosnia folk, Udruženje oboljelih od multiple skleroze, Udruženje osoba sa invaliditetom, Udruženje građana Naša djeca, Košarkaški ženski klub Čelik, Odbojkaški klub Zenica, Udruženje za borbu protiv sećerne bolesti Zenica, Udruženje građana "Snaga žene", te mnoga druga udruženja.
<u>Zvornik</u>	Na teritoriji Grada Zvornika trenutno nema praznog prostora, jer gradska uprava i ostale institucije koriste sve postojeće prostore. Dakle, niti jedna OCD ne koristi javni prostor ni po jednom osnovu u gradu Zvornik.
<u>Novo Goražde</u>	Opština Novo Goražde trenutno u svom vlasništvu nosi 8 (sedam) javnih prostora, od kojih su 2 (dva) prazna. Trenutno 5 (pet) organizacija civilnih društva / udruženja građana koristi javne kancelarijske prostore, dodjeljene na korišćenje bez naknada (besplatno) od strane opštine, a na neodređen vremenski period. Neke od organizacija koje koriste kancelarijske prostore: Omladinska organizacija "FAMA" Novo Goražde, mOO Crveni krst Novo Goražde, Biblioteka "Božidar Goraždanin" Novo Goražde, Udruženje penzionera Novo Goražde, Sportsko društvo "Radnički" Novo Goražde, Kancelarije mjesnih zajednica (Podkozara, Kopači, Trebeško brdo).

PRAKSA PROPISIVANJA JASNIH KRITERIJA ZA DODJELU I NAČIN KORIŠTENJA JAVNIH PROSTORA U OPŠTINAMA/GRADOVIMA U BIH

Ono što nas je posebno interesovalo je i na osnovu kojih kriterija opštine/gradovi dodjeljuju prostore na korištenje, sa ili bez naknade, organizacijama civilnog društva, ali i drugim zainteresovanim licima. Prethodno smo vidjeli da većina opština u BiH ima javnih prostora na raspolaganju, postoje i evidencije istih iako nisu objavljene na web sajtovima, a znatan broj je dat na korištenje OCD sa ili bez naknade.

Sa druge strane, ako ubrojimo i opštine koje su izbjegle dati odgovor na ovo pitanje, zaključujemo da 56% opština u BiH nemaju propisane jasne kriteriji za dodjelu i korištenje opštinskih javnih prostora na korištenje trećim licima (OCD, sportska i druga udruženja...).

Najveći broj opština koje su odgovorile da imaju kriterije, iste su prilično uopšteno propisale u različitim oblicima odluka o načinu i postupku dodjele u zakup poslovnih zgrada i prostorija (garaža) kojima raspolažu.

S obzirom da većina opština nema propisane kriterije i da su neki propisani prilično oskudni u nastavku ćemo taksativno navesti više korisnih kriterija (pozitivni primjeri) kojima bi se lokalne vlasti mogle voditi prilikom dodjele prostora organizacijama civilnog društva. Sa tim u vezi registrovane organizacije civilnog društva bi uz prijavu za korištenje javnog prostora trebali priložiti osnovna dokumenta:

- rješenje o upisu u Registar organizacija civilnog društva i statut organizacije;
- osnovne podatke o organizaciji s opisom dosadašnjeg rada i djelovanja;
- izvještaj o realizovanom projektu/ima od značaja za opštinu.

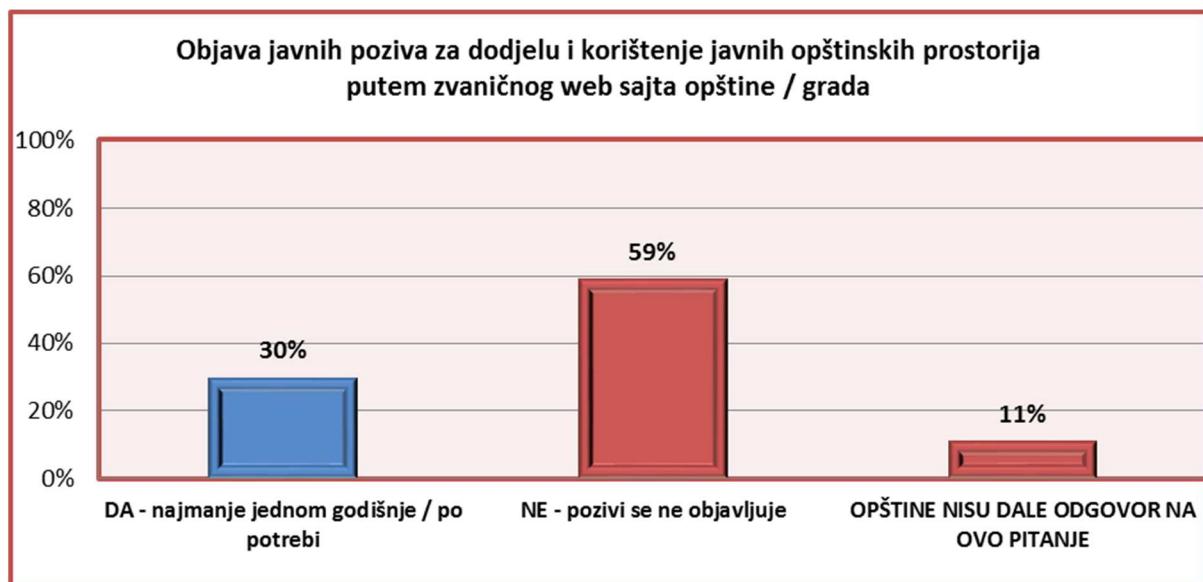
Pored pomenute dokumentacije podnositelj bi uz prijavu predočio i sljedeće informacije koje bi ujedno bili kriteriji za izbor najboljih OCD kojima prostor treba da bude dodjeljen:

- dokaz/izjavu o broju godina aktivnog djelovanja organizacije potpisano od strane lica ovlašćenog za zastupanje organizacije;
- kopije ugovora o radu zaposlenih u OCD;

- dokaz/izjavu o broju članova organizacije potpisano od strane lica ovlašćenog za zastupanje organizacije;
- dokaz/izjavu o broju volontera organizacije potpisano od strane lica ovlašćenog za zastupanje organizacije;
- kopije ugovora i izvještaja o realizaciji projekata na lokalnom nivou u protekle godinu / dvije godine;
- kopije ugovora sa donatorom o ostvarenoj finansijskoj podršci za projekte realizovane u poslednje dvije godine (ukoliko je bilo podrške);
- dokaz o javno objavljinjanom godišnjem izvještaju o radu i finansijskim izvještajima na internet stranici i na drugi pogodan način;
- ukoliko dvije ili više organizacije podnose prijavu za isti prostor, potrebno je dostaviti kopiju sporazuma o partnerstvu;
- ukoliko je organizacija u prethodnom periodu koristila prostor za koji podnosi prijavu, dužna je to navesti u prijavi, kao i odgovarajuće dokaze o eventualnom ulaganju u adaptaciju prostora.

OBJAVA JAVNIH POZIVA ZA DODJELU I KORIŠTENJE JAVNIH OPŠTINSKIH PROSTORA PUTEM ZVANIČNOG WEB SAJTA OPŠTINE/GRADA

Nažalost i po ovom pitanju možemo uočiti kako se zvanični WEB sajtovi većine opština/gradova u BiH ne iskorištavaju u dovoljnim kapacitetima sa nastojanjem da građani i OCD što lakše dođu do informacija koje su im od interesa.

Ako uzorak dobijenih odgovora iskoristimo za prikaz uopštenog stanja u BiH možemo zaključiti da 70% opština/gradova u BiH nema praksu objave putem zvaničnih WEB stranica javnih poziva za dodjelu i korištenje javnih prostora – kako za potrebe zainteresovanih OCD, tako i druga lica. U ovu statistiku uvrstili smo i one opštine/gradove koje su preskočile odgovoriti na ovo konkretno pitanje (Berkovići, Bosanska Krupa, Hadžići, Mostar, Prnjavor, Rogatica, Sanski Most, Zavidovići i dr.)

Neke od opština/gradova koji potvrdili da objavljiju javne pozive na WEB stranicama, dostavljajući i linkove kao dokaz za tvrdnju, su: Banja Luka, Kozarska Dubica, Gradiška, Bosanski Petrovac, Donji Žabar, Ilidža, Laktaši, Novi Travnik, Novo Sarajevo, Orašje, Pelagićevo, Sarajevo Centar, Travnik, Tuzla, Vogošča, Zenica, idr. Među odgovorima onih koji ne objavljiju javne pozive na WEB sajtu opštine/grada najčešće smo nailazili na pojašnjenja kako se organizacije u individualnom postupku obraćaju opštini i da se svaki predmet posebno obradi u nadležnoj službi, kako su svi prostori popunjeni pa nema raloga za objavama, a bilo je i odgovora da se pozivi objavljaju na oglasnoj tabli opštine, ali ne i na WEB sajtu.

U nastojanju da pomognemo onim lokalnim upravama koje budu željele unaprijediti dosadašnju praksu, tj. u budućnosti objavljivati putem službenog WEB sajta javne pozive za dodjelu slobodnih opštinskih prostora zainteresovanim OCD, prenjećemo kako to definije član „Odluke³ o postupku davanja na korištenje prostorija u vlasništvu opštine NVO bez naknade“, kakva se primjenjuje u više opština u Crnoj Gori. Član 7. te Odluke kaže: „Organ lokalne uprave nadležan za poslove imovine, na osnovu odluke predsjednika opštine/gradonačelnika objavljuje javni poziv za davanje prostora na

³ <http://uom.me/wp-content/uploads/2019/02/MODELI-odluka-i-akata.pdf>

korišćenje nevladinim organizacijama, na internet stranici opštine i preko lokalnog javnog emitera, najkasnije do kraja aprila tekuće godine.

Lokalni službenik zadužen za saradnju sa nevladinim organizacijama javni poziv dostavlja na mejling listu nevladinim organizacijama sa teritorije opštine.

Javni poziv sadrži podatke o prostoru koji se daje na korišćenje, uslove koje podnositelj mora da ispunji, dokumentaciju koja se podnosi uz prijavu, naziv i adresu organa kojem se podnosi prijava, kao i rok za podnošenje prijave sa pratećom dokumentacijom.

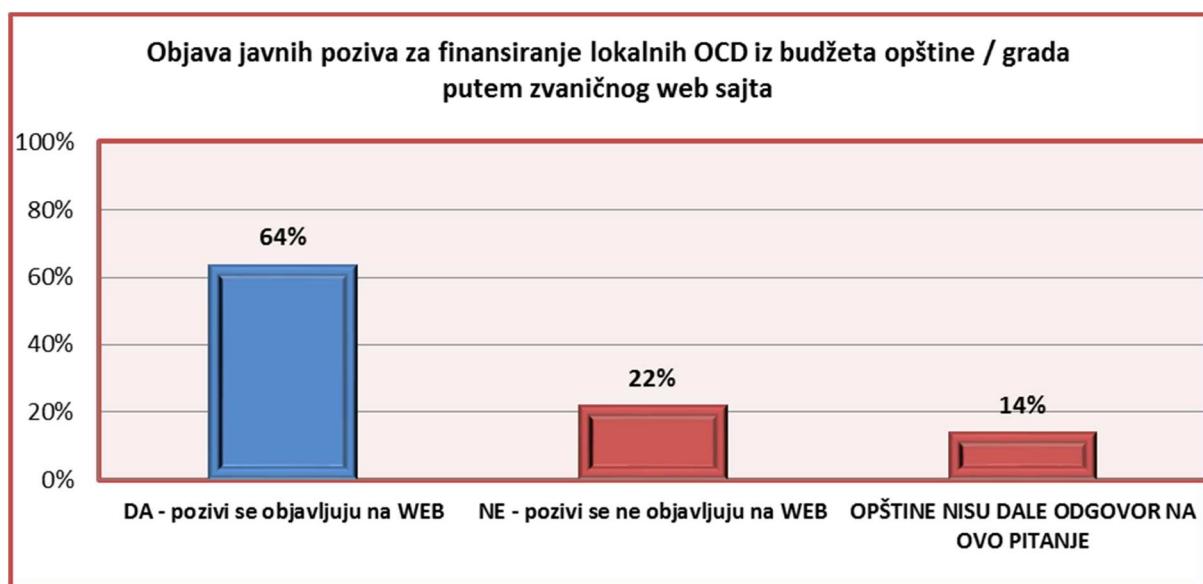
Javni poziv traje 15 dana od dana objavljivanja na internet stranici opštine.“

OBJAVA JAVNIH POZIVA ZA FINANSIRANJE LOKALNIH OCD IZ BUDŽETA OPŠTINE/GRADA PUTEM ZVANIČNOG WEB SAJTA

Mnogo sredstava i energije još uvijek se u Bosni i Hercegovini troši u nastojanju da se obezbjedi adekvatan model (metodologija) koji bi doveo do transparentne, jedinstvene i pravedne raspodjele sredstava iz budžeta lokalnih zajednica, usmjerenih ka organizacijama civilnog društva. Dužnost lokalnih vlasti je da rade transparentno i donose odgovorne politike, a tu sigurno podrazumijevamo i transparentno trošenje novca budžetskih korisnika, gdje potпадa i proces otvorenog i pravednog načina raspodjele sredstava namijenjenih za lokalne OCD.

Na osnovu nekih prijašnjih analiza koje su radili Kronauer Consulting i UNDP poznato je da su opštine te, gledano na sve nivo vlasti, koje u oba entiteta izdvajaju najveći procenat ukupnih sredstava za organizacije civilnog društva (sportska udruženja, boračko-invalidska udruženja i srodne organizacije, OCD fokusirane na pružanje socijalnih usluga/socijalne zaštite građana, ostale OCD). Samim tim opštine i sredstva koja izdvajaju iz lokalnih budžeta namjenjena OCD predstavljaju jedan od ključnih faktora razvoja i održivosti civilnog društva u BiH.

Iz ovog razloga i dalje ne možemo biti zadovoljni činjenicom da više od 1/3 lokalnih zajednica u BiH nema razvijenu praksu transparentne raspodjele sredstva iz budžeta prema lokalnim OCD. Preciznije, ne objavljaju na zvaničnim web sajтовima opština javne pozive za finansiranje projekata lokalnih OCD / udruženja građana. Istovremeno iz tih lokalnih zajednica nismo dobili adekvatna pojašnjenja zbog čega ovo nije standardna praksa izuzev u par odgovora gdje je poručeno kako je generalano mali iznos sredstava predviđen za ovu oblast i da se ta sredstva dodjeljuju po zahtjevu i kao sredstva sufunsiranja projekata. Ipak, činjenica je da nedostatak transparentnosti u dodjeli javnih sredstava ograničava profesionalizaciju usluga OCD i dalji razvoj civilnog društva. U ovakvom okruženju nerijetko rastu nepovjerenje i jaz između javnog i civilnog sektora, te organizacije razvodnjavaju i šire svoje aktivnosti i projekte zavisno o namjeni sredstava donatora, a ne o stvarnim potrebama korisnika i njihovim osnovnim ciljevima.

Sa druge strane ohrabrujuće je da 64% opština/Gradova u BiH objavljaju jednom ili dva puta godišnje pozive za dodjelu sredstva lokalnim OCD, a pri tome neke imaju i usvojene odluke koje jasno definišu metodologiju dodjele (kriterije, izbor komisija, način odabira, idr.).

Na osnovu dobijenih odgovora onih koji imaju ovakvu praksu najveći broj njih to radi zahvaljujući saradnji sa UNDP i razvoju LOD metodologije⁴. Dodajmo i to da je Vlada Federacije BiH još 13. marta 2014. godine, donijela odluku kojom je usvojila „Metodologiju za transparentno finansiranje projekata organizacija civilnog društva po standardima Evropske unije (LOD metodologija)“. Tada je LOD metodologiju Vlada FBiH preporučila na usvajanje i primjenu nižim nivoima vlasti - kantonima i jedinicama lokalne samouprave.

Da pomenemo i model koji je u primjeni u Crnoj Gori u većini opština. Tamo je ova oblast standardizovana odlukom o uslovima i postupku finansiranja projekata i programa NVO, koje su usvajale skupštine opštine gradova / opština širom Crne Gore. Između ostalog u članu 1. ove odluke kaže se „Sredstva budžeta u iznosu od najmanje 1% tekućeg godišnjeg budžeta opštine, dodjeljuju se nevladinim organizacijama koje su registrovane u Crnoj Gori, sa sjedištem u opštini _XY_ (u daljem tekstu Opštini), za projekte koji se, u potpunosti ili pretežno, realizuju na teritoriji Opštine, odnosno čiji su korisnici dominantno građani i građanke Opštine.“

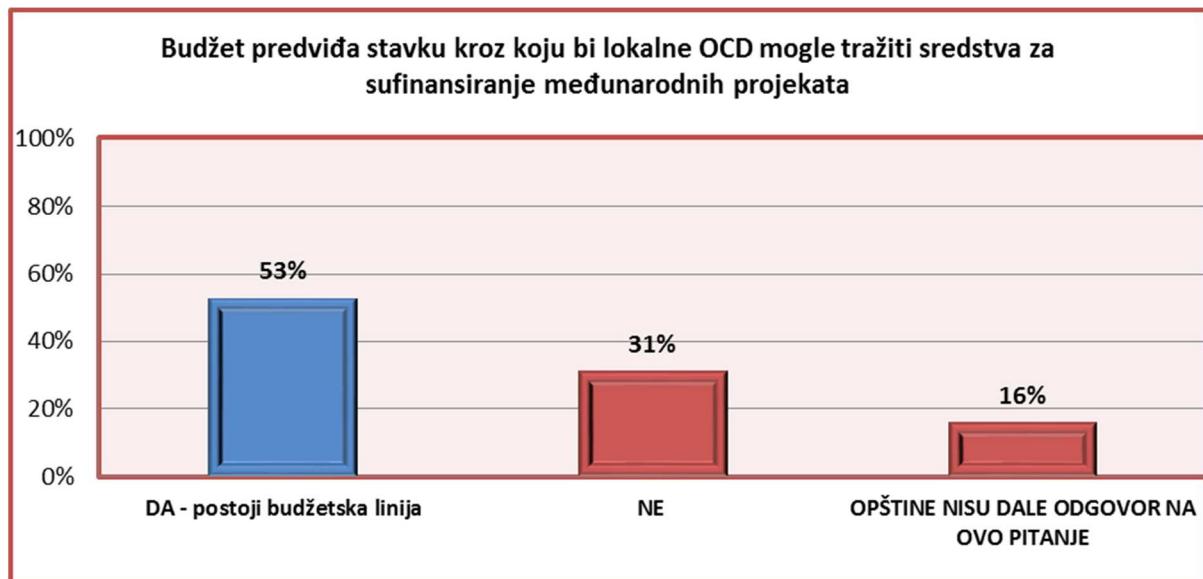
Tekst kompletne odluke dostupan je na linku:

[http://api.euresurs.ba//Content/Documents/Model_finansiranja_OCD_iz_lokalnih_budzeta_\(CG\)1591082118475.pdf](http://api.euresurs.ba//Content/Documents/Model_finansiranja_OCD_iz_lokalnih_budzeta_(CG)1591082118475.pdf)

⁴ LOD metodologija podrazumijeva metodološki pristup za transparentnu raspodjelu javnih fondova namijenjenih OCD-ima. Ovaj pristup ima za cilj da kombinuje preporuke EU u upravljanju projektnim ciklusom (PCM), te da osigura instrumente za efikasno trošenje javnih fondova. Jedan od osnovnih ciljeva LOD metodologije je osigurati kvalitet u procesima planiranja i provedbe projekata, te uniformnost u korištenju alata i dokumentacije za uspješnu provedbu projekata OCD-a.

PRAKSA SUFINANSIRANJA MEĐUNARODNIH PROJEKTA IZ LOKALNIH BUDŽETA

Mogli bi ocjeniti i kako je donekle zadovoljavajuća činjenica da 53% opština u BiH izražava spremnost da sufinansira međunarodne projekte koje implementiraju OCD sa prostora njihovih opština, ali istovremeno težiti da ovaj procenat u budućnosti bude daleko veći.

Nažalost u Bosni i Hercegovini nema usaglašene politike sufinansiranja međunarodnih projekata, iako je opštepoznato da projektima koje implementiraju domaće OCD, Evropska unija, USAID, SIDA, te mnogi drugi donatori i ambasade sa sjedištem u BiH finansijski podržavaju na desetine projekata godišnje pomažući generalno razvoju BiH, a specifično borbi protiv korupcije, rješavanju socijalno ekonomskih problema, razvoju obrazovnog i zdravstvenog sistema, mladima, itd.

U određenim slučajevima, organizacija civilnog društva može aplicirati za međunarodna finansijska sredstva isključivo ako obezbjedi 5-10% sufinansiranja u odnosu na vrijednost projekta. Logično bi bilo da se OCD između ostalih obrate za pomoć sufinansiranja lokalnoj zajednici(ama) na području(im) gdje će se realizovati projekte aktivnosti.

Primjera radi, zahvaljujući dobroj praksi Grada Bijeljina, CCI je tokom 2018. godine bio u mogućnosti implementirati projekat koji je finansijski podržala EU (posredstvom ILO), gdje je cilj bio pomoći razvoju poljoprivrede i smanjenju nezaposlenosti u toj regiji, uz uslov da lokalna zajednica učestvuje u projektu sa 10% ukupnih sredstava. Vrijednost projekta je bila 215.914 EUR, gdje je Grad Bijeljina obezbjedio 10% sredstava i zahvaljujući tome pomogao da 43 porodice budu sufinansirane u poljoprivrednoj proizvodnji visoko kvalitetne crvene paprike, te da 35 korisnika dio ostvarene dobiti preusmjeri na preregistraciju nekomercijalnih u komercijalna gazdinstva, tj. izvrše samozaposlenje. Mnoštvo drugih rezultata je ostvareno ovim projektom, a ovaj primjer pokazuje kako opštine/gradovi mogu imati višestruko veću dobit ukoliko pomognu neku OCD kroz sufinansiranje međunarodnih projekata čija implementacija se realizuje na području te opštine. Naravno, poželjno je aktivno učešće i praćenje realizacije projekta od strane predstavnika lokalnih vlasti tokom čitavog trajanja projekta, jer svaka lokalna vlast ulaganjem kroz sufinansiranje postaje aktivan partner u implementaciji.

Sa tim u vezi „Resursni centar za BiH civilno društvo u EU integracijama“ u kontinuitetu zagovara uspostavljanje jedinstvenog mehanizma sufinansiranja u BiH (na osnovu dobrih iskustava iz Srbije⁵ i Hrvatske⁶) čime bi se značajno unaprijedilo partnerstvo između lokalnih vlasti i OCDa, a time povećala ulaganja međunarodnih institucija u lokalne zajednice širom BiH.

Naravno, ovaj mehanizam bi prije svega trebali prihvatići viši nivoi vlasti (državni, entitetski i kantonalni), uz preporuku da proces isprate (da se uključe) u što većem broju i lokalne zajednice.

S obzirom da na višim nivoima vlasti još uvijek nije sistematizovana ova oblast ponovo se vraćamo na činjenicu kako možemo biti zadovoljni da je 53% lokalnih zajednica u BiH izrazilo spremnost da sufinansiranjem pomognu implementaciji međunarodnih projekata koje realuzuju OCD na području njihovih opština/gradova.

Izdvajajući pozitivne prakse lokalnih zajednica u BiH po pitanju sufinansiranja međunarodnih projekata istaknimo kako je u opštini Sarajevo Centar 2018. godine usvojen „Pravilnik o sufinansiranju projekata OCD ugovorenih iz programa i fondova EU“. U skladu sa tim, Opština može nositelju projekta / ili partneru dodjeliti najviše do 50% ukupnog iznosa obaveznog sufinansiranja njegovog dijela projekta, odnosno najviše 40.000 KM, iz namjenski planiranih sredstva u Budžetu. Sredstva za sufinansiranje projektata dodjeljuju se na osnovu javnog poziva koji se objavljuje jednom godišnje, na WEB stranici opštine i u sredstvima javnog informisanja.

5

http://api.euresurs.ba//Content/Documents/Primjer_iz_Srbije_Odluka_o_dodeli_sredstava_zu_ucesce_u_sufinansiranju_pojekata_koje_finansira_EU1555504060438.pdf

⁶ <https://udruge.gov.hr/istaknute-teme/financiranje-programa-i-projekata-udruga-iz-javnih-izvora/sufinanciranje/sufinanciranje-2019/4980>

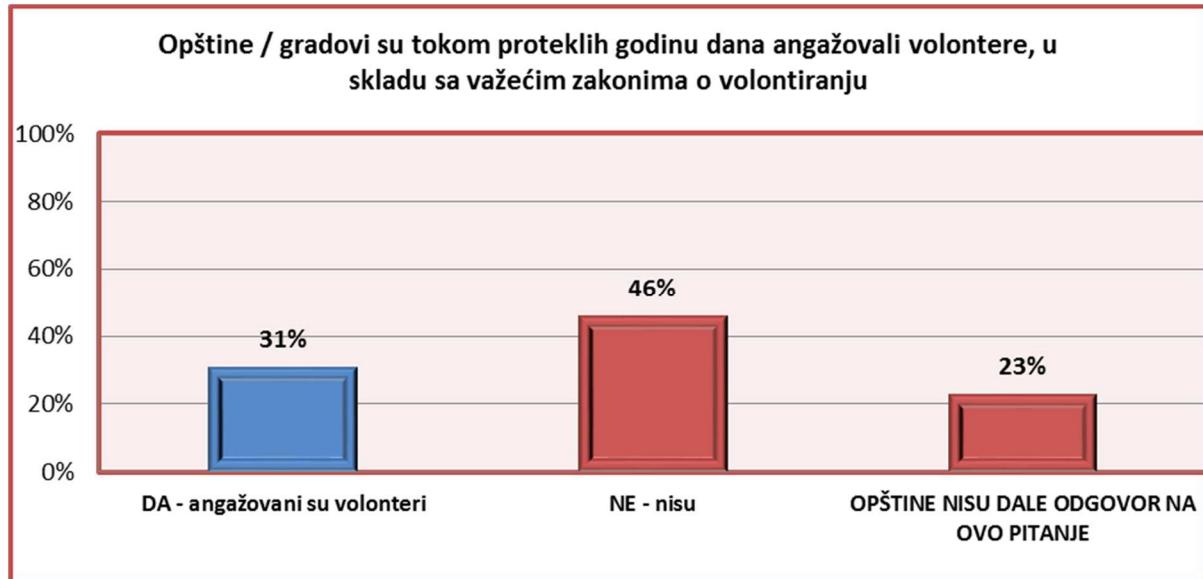
ANGAŽOVANJE VOLONTERA OD STRANE OPŠTINSKE/GRADSKE VLASTI TOKOM POSLJEDNJIH GODINU DANA

Volontiranje u Bosni i Hercegovini regulisano je [Zakonom o volontiranju FBiH](#) i [Zakonom o volontiranju RS-a](#). Tim su zakonima jasno definisane prava i obaveze volontera, ali i organizatora volontiranja. U FBiH se volontiranjem smatra dobrovoljno ulaganje ličnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se bez naknade pružaju usluge ili aktivnosti za opše dobro u Federaciji BiH. U RS-u se volontiranje definiše kao aktivnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku kojom se doprinosi poboljšanju kvaliteta života, aktivnom uključivanju građana u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva.

Za potrebe ovog istraživanja pitali smo gradske uprave širom BiH „koliko su tokom 2019. godine i na kojim pozicijama imali volontera, angažovanih u skladu sa važećim Zakonom o volontiranju.

Rezultati su pokazali kako je tek 31% opštinskih/gradskih uprava u BiH učestvovalo u angažovanju volontera na godišnjem nivou, u skladu sa važećim entitetskim zakonima o volonterima. Uglavnom su volonteri (u skladu sa zakonima o volonterizmu) angažovani za potrebe određenih projekata opštinskih javnih ustanova, za potrebe realizacije kulturnih manifestacija, pomoći osoba sa posebnim potrebama, ekoloških akcija, isl. (Bosansko Grahovo, Šamac, Čajniče, Čitluk, Donji Vakuf, Gračanica, Ljubuški, Prijedor, Trebinje, Travnik idr.).

Sa druge strane skoro jedna četvrtina ispitanika izbjegla je dati bilo kakvav odgovor / pojašnjenje na ovo pitanje, dok su ostali rekli kako to ne praktikuju.

Istovremeno među onima koji su istakli kako nisu angažovali pojedince po zakonu o volontiranju skoro polovina njih je istakla kako jeste angažovala pojedince na stručno osposobljavanje i kao pripravnike, u skladu sa važećim zakonima o radu, a pri tome podrazumjevajući kako su angažovali volontere (primjer su odgovori iz Banja Luke, Busovače, Gornjeg Vakufa – Uskoplja, Hadžića, Novog Travnika, Sarajevo Centar, Tuzla, Vitez, Vogošća, Zenica i drugi).

Ipak, ovdje moramo podvući da prava osoba na stručnom usavršavanju (pripravnika) nisu ista kao prava osoba koja se angažuju po zakonima o volonterizmu, osim što se u oba slučaja kaže da su te osobe angažovane bez zasnivanja radnog odnosa.

Primjera radi iz Federacije BiH, Zakon o radu (Službene novine FBiH br. 26/16 i 89/18) propisuje da ako je stručni ispit ili radno iskustvo utvrđeno zakonom ili pravilnikom o radu uslov za obavljanje poslova određenog zanimanja, poslodavac može lice koje je završilo školovanje za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa . Vrijeme stručnog osposobljavanja računa se u pripravnički staž i radno iskustvo utvrđeno kao uslov za rad u određenom zanimanju i može trajati najduže onoliko vremena koliko traje pripravnički staž.

A isti zakon kaže i da „za vrijeme obavljanja pripravničkog staža pripravnik ima pravo na 70% plate utvrđene za poslove za koje se osposobljava“. Pri tome, poslodavac i pripravnik mogu se dogovoriti i o većem iznosu plate.

Dakle, glavna razlika je u tome što je po Federalnom zakonu o volontiranju osnovna odlika volontiranja „besplatnost“. Ugovor o volontiranju zaključuje se u pisanim oblicima prije početka volontiranja. Ugovorom volonter i organizator volontiranja ugovaraju međusobna prava i obaveze i specifičnosti potrebne za pojedinačnu volontersku aktivnost ili pružanje pojedine volonterske usluge. Novčane naknade za volontera ne smatraju se dohotkom u smislu Zakona o porezu na dohodak Federacije BiH. Volonter ne može volontiranje uslovjavati ispunjenjem neke usluge (davanja, činjenja, propuštanja ili trpljenja) ili stjecanjem imovine, novčane naknade ili koristi. Novčanom naknadom ili imovinskom koristi za volontere ne smatraju se sljedeće novčane naknade troškova volontiranja:

- računom potvrđene novčane naknade isplaćene za plaćanje radne odjeće, opreme i predmeta za zaštitu potrebnih za volontiranje;
- novčane naknade isplaćene u svrhu troškova putovanja, smještaja i ishrane koji nastanu u vezi s volontiranjem;
- računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova ishrane, zbrinjavanja i obuke životinje u vlasništvu volontera koja sudjeluje u aktivnostima volontiranja;
- novčane naknade isplaćene u svrhu plaćanja medicinskih usluga i cjepiva primljenih u svrhu obavljanja volontiranja;
- novčane naknade isplaćene za troškove obuke izvan školskog sistema potrebne za volontiranje;
- računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova koji nastanu u vezi s izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti;
- novčane naknade isplaćene za premije osiguranja volontera za slučaj smrti, tjelesne ozljede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili treće osobe;
- džeparac za putovanja isplaćen volonterima, uz uslovda iznos džeparca ne prelazi iznos od 75% dnevnice propisane za državne službenike;
- novčana naknada isplaćena za pribavljanje dokumenata ili plaćanje administrativnih taksi nužnih za omogućavanje volontiranja;
- isplaćeni novčani iznosi dobitnicima nagrade za volontiranje.

Da zaključimo, evidentno postoji različito razumijevanje pojma volonter, gdje se definicija volonterizma kod mnogih završava na tome da osoba nešto radi, a da nije zasnovan radni odnos. Razumijemo i to da postoji očigledan interes pojedinaca za stručnim osposobljavanje i pripravničkim radom čiji angažman pravno dozvoljavaju aktulani entitetski zakoni o radu i tu činjenicu treba da poštujemo.

Ali i da naglasimo, te osobe ne možemo nazvati istinskim volonterima, jer volonterstvo je u potpunosti bazirano na slobodnoj volji jedne individue zainteresovane da pruža volonterske usluge. Postoje različite definicije volontiranja, ali opšte prihvaćena je ona da volontiranje obuhvata ulaganje osobnog vremena te truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit. Dakle, aktivan volonter može biti i mlad čovjek i uposlenik i lice treće dobi koje je u penziji. A po drugoj definiciji, pripravnikom se smatra lice sa završenom srednjom ili višom školom, odnosno fakultetom koje prvi put zasniva radni odnos u tom zanimanju, a koje je prema zakonu, obavezno položiti stručni ispit ili mu je za rad u zanimanju potrebno prethodno radno iskustvo.

Na kraju, bez dodatnih komentara, prenosimo i stav koji smo u pisanom obliku zaprimili iz Gradske uprave Zenice kojim se kaže: „Zakon o volontiranju nije važeći i ne primjenjuje se, a samim tim termin volonter se takođe ne upotrebljava“.

- 1. Samo 37% opština/gradova u BiH ima dobro uređen pregled organizacija civilnog društva (OCD), ažuriran i sa kontakt informacijama, dok 5% opština imaju određene liste OCD te lokalne zajednice, ali te informacije nisu ažurirane ili je dat pregled samo za dio OCD.**

PREPORUKA: Očekujemo da opštine/gradovi koji to nisu, unaprijede sadržaj službenih WEB stranica na način da predstave sve OCD koje djeluju na toj teritoriji (imaju sjedišta u tim jedinicama lokalne samouprave), sa svim pratećim kontakt informacijama. Na ovaj način dalo bi se određeno priznanje i legitimitet rada OCD koje aktivno djeluju na nivou opštine.

Istovremeno, očekujemo da OCD iniciraju ovo pitanje u pregovorima sa lokalnim vlastima, kako bi procenat onih koji su ove podatke objavili bio daleko veći.

- 2. U Bosni i Hercegovini 53% opština ima sistematizovano radno mjesto gdje se u nazivu radnog mjeseta jasno pominje odgovornost saradnje sa OCD ili NVO, a 27% je onih opština u kojima uposlenik među više drugih stavki, u opisu poslova za koje je zadužen, ima navedeno i da je odgovoran za saradnju sa OCD.**

PREPORUKA: Potrebno je da se kroz sastanke lokalnih vlasti i OCD koje djeluju na nivou opština uradi analiza potreba kako bi se kroz zajednički dogovor uvidjela potreba za sistematizacijom osobe koja bi bila prioritetno zadužena za sva pitanja koordinacije i rada sa OCD (domaćim i međunarodnim). Smatramo da bi u lokalnim zajednicama, gdje ni na koji način nije predviđen ovaj opis posla za uposlene, to pitanje moralo biti definisano u cilju dalje afirmacije razvoja civilnog društva i djelovanja udruženja građana.

- 3. 77% opština u BiH ima potpunu ili djelimičnu evidenciju javnih prostora koji su na raspolaganju lokalnoj vlasti, a među tim prostorima su i oni koje opštine/gradovi već daju u zakup ili besplatno organizacijama civilnog društva, kao i oni koji su još uvijek prazni. Istovremeno, čak 64% opština nema praksu da spisak tih prostora učini javnim kako bi OCD i drugim zainteresovanim stranama bio olakšan uvid koji su to prostori i koji od njih su uslovni za rad, odnosno prazni.**

PREPORUKA: Potrebno je da lokalne vlasti koje to nisu učinile ulože više truda u rješavanje imovinsko pravnih odnosa kako bi bilo jasno koji su to javni prostori u vlasništvu opštine/grada. Sa druge strane, smatramo izrazito korisnim za rad, razvoj i održivosti OCD da sve lokalne vlasti objave spisak svih javnih prostora sa apostrofiranjem onih koja su prazna, uz spremnost da ista ustupe OCD na korištenje besplatno ili po vrlo povoljnim uslovima.

- 4. Čak 56% opština u BiH nemaju propisane jasne kriteriji za dodjelu i korištenje opštinskih javnih prostora na korištenje trećim licima (OCD, sportska i druga udruženja...).**

PREPORUKA: Očekujemo da, nakon što utvrde i javno objave listu javnih prostora na službenim WEB stranicama, lokalne vlasti vođene pozitivnim primjerima i iz ove analize propišu (usvoje) jasne kriteriji

za dodjelu i korištenje opštinskih javnih prostora na korištenje trećim licima (OCD, sportska i druga udruženja...) – u onim sredinama gdje ovo pitanje još uvijek nije regulisano.

5. Preko 2/3 opština/gradova u BiH (70%) nema praksu objave javnih poziva za dodjelu i korištenje javnih prostora, putem zvaničnih WEB stranica – kako za potrebe zainteresovanih OCD, tako i druga lica.

PREPORUKA: Ovaj podatak nas ne čudi s obzirom da su nedovoljno transparentne informacije o javnim prostorima sa kojima lokalne vlasti raspolažu u većini opština i gradova, a pri tome više od pola njih nema kriterije za odabir najboljih kandidata koji bi bili navedeni u pozivu za dodjelu prostora na korištenje.

Nakon što one lokalne zajednice koje to nisu učinile do sada realizuju prethodno pomenute preporuke potrebno je da unaprijede transparentnost svog rada na način da objavljaju putem službenih WEB stranica pozive za dodjelu svih javnih prostora, u svim periodima kada su neki od njih prazni.

6. Više od 1/3 lokalnih zajednica u BiH, ne objavljaju na zvaničnim web sajtovima opština javne pozive za finansiranje projekata lokalnih OCD / udruženja građana.

PREPORUKA: Sve lokalne vlasti bi trebale u periodu pripreme budžeta organizovati javne rasprave za OCD sa sjedištem u toj opštini/gradu i tom prilikom razmotriti stvarne potrebe OCD, vođeni maksimumom sredstava koji im opština/grad može da pruži kroz lokalni budžet. Takođe, lokalni budžeti bi trebali sadržavati različite budžetske stavke kroz koje se finansiraju sportska udruženja, udruženja proistekla iz rata, te ostala udruženja građana. Sa svim ovim kategorijama potrebno je odvojeno organizovati javne rasprave. U konačnici, na WEB stranicama svih opština/gradova trebali bi biti oglašeni javni pozivi za finansiranje OCD iz lokalnih budžeta, sa jasnim kriterijima za dodjelu sredstava.

Preporuka je i da se uradi kvalitativna analiza stanja u svim opštinama, kako bi se utvrdio procenat godišnjeg budžeta koji bi se dodjeljivao lokalnim OCD (primjer iz Crne Gore).

7. U Bosni i Hercegovini nema usaglašene politike sufinansiranja međunarodnih projekata, iako je opštepoznato da projektima koje implementiraju domaće OCD, Evropska unija, USAID, SIDA, te mnogi drugi donatori i ambasade sa sjedištem u BiH finansijski podržavaju na desetine projekata godišnje pomažući generalno razvoju BiH, a specifično borbi protiv korupcije, rješavanju socijalno ekonomskih problema, razvoju obrazovnog i zdravstvenog sistema, mladima, itd. Istovremeno, 53% opština u BiH izražava spremnost da sufinansira međunarodne projekte koje implementiraju OCD sa prostora njihovih opština.

PREPORUKE: Potrebno je obezbjediti diskusiju na svim nivoima vlasti i kreirati politiku pod nazivom „Mehanizam za konkurisanje i sufinansiranje međunarodnih projekata/posebno EU“ - opšteprihvatljivu i zasnovanu na istim principima od lokalne do državne vlasti. Ovaj dokument bi uključio i obavezu planiranja budžetskih sredstava, proces konkurisanja, ali i kriterije za pristupanje fondovima.

Do tada, ohrabrujemo sve lokalne vlasti da u kontinuitetu pomažu OCD u njihovim potrebama za sufinansiranjem međunarodnih projekata, jer na taj način obezbeđuju daleko veći priliv stranih investicija usmjerenih ka boljitku životnog standarda u različitim životnim sferama.

8. **Niti 1/3 opštinskih/gradskih uprava u BiH (69%) nije tokom 2019. godine angažovalo volontere, u skladu sa važećim entitetskim zakonima o volonterima. Pri tome, kod predstavnika lokalnih vlasti postoji veliko nerazumjevanje pojma „volonter“ i poistovjećivanje istog sa pojmovima „pripravnik“ i „stručno usavršavanje osobe“, na način kako to definiju entitetski zakoni o radu.**

PREPORUKA: S obzirom da je volonterizam pokret koji umogome može pomoći organizacijama civilnog društva, po pitanju održivosti njihovog rada, u ovom slučaju preporuka je da OCD daleko glasnije promovišu volonterizam, društvenu korist, i sve ono što pružaju postojeći zakoni o volontiranju. Isto tako, OCD bi kroz postojeće mreže i razmjenu iskustava morale uvidjeti sve nedostatke postojeće regulative, te inicirati adekvatne izmjene i dopune, odnosno donošenje potrebnih podzakonskih akata.

U konačnici, motivisati građane svih životnih dobi da budu volonteri, prepoznati u svojim zajednicama, koje će u budućnosti i lokalne vlasti u daleko većem procentu angažovati za različite aktivnosti, programe i projekte u njihovoј nadležnosti.

9. **Čak 55% opština/gradova koji su bili obuhvaćeni provedenim istraživanjem, odlučila se na prikrivanje, tj. nedostavljanje traženih podataka, svjesno kršeći važeće zakone o slobodi pristupa informacijama.**

PREPORUKA: Ukoliko težimo evropskim standardima i uspostavi vladavine zakona u BiH, neophodno je da nadležne službe i interne revizije koje djeluju u opština/gradovima adekvatno sankcionišu odgovorne za ovakav vid nedopuštenog djelovanja.

CCI je voljan da ustupi informacije o tome kada su proslijeđeni prvi dopisi (upitnici) uz koje smo se pozvali na važeće ZOSPI u BiH, kada je ponovljeno slanje, a kada smo poslali Urgencije u sve opštine/gradove koje do tada nisu odgovorile.

CCI : Denis Telić, denis@ccibh.org ; GSM: +387.63.396.525

ACED: Duško Vučić, d.vucic@aced.ba; GSM: +387.65.51 1 .029

Ovaj dokument je napravljena uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost udruženja CCI i ACED i ne odražava nužno stavove Evropske unije.